

RESİM EĞİTİMİ

9

SINIF

Üsküp, 2020

Hazırlayanlar: Danço Ordev
Aleksandar Ordev

Düzenleyen: Dr. Maya Raunik Kirkov, Başkan
Suta Topkoska, üye
Agim Saiti, üye

Makedonca'dan Türkçe'ye çeviri: Rifat Emin

Dil redaksiyonu: Prof. Dr. Oktay Ahmed

Lektör: Dr. Aktan Ago

Yayıncı: Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı

Baskı: DOOEL Polyesterday, Üsküp

Tiraj: 26

Makedonya Cumhuriyeti Eğitim ve bilim bakanlığı'nın 21.04.2010 tarihli 22-2318 sayılı kararıyla bu kitabın kullanılmasına izin verilmiştir.

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

373.3.016:73/76(075.2)=512.161

ORDEV, Danço

Resim eğitimi dokuz yıllık ilköğretim IX. sınıflar için / Danço Ordev, Aleksandar Ordev. - Üsküp :
Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı, 2020. -110 стр. : илустр. ; 30 см

ISBN 978-608-226-435-6

1. Ordev, Aleksandar [автор]

COBISS.MK-ID 111884298

Sevgili öğrenci,

Şimdiye kadar birçok yeni bilgiyle tanışmış olduk. Giderek kendimizi görsel olarak ifade etmenin ve resim sanatına bakmanın daha kolay olması için, resim dilini de çözmüş olduk.

Bu ders kitabında, önceki sınıflarda okuduklarımızı hatırlayacak ve yeni özgün resim eserleri yapmaya çalışacağız.

Dördüncü sınıftan başlayarak, bugüne kadar, resim dili, yani resim malzemeleri ile çalışma teknikleriyle ilgili belirli önemli içeriklerle tanışıp, bunun yanısıra birçok ad yapmış dünya ve Makedonya resim sanatçılarının eserleri ve isimlerini de öğrenmiş oldun.

Bu ders kitabında da, resim eğitimi alanına ait yeni içerikler bulacak ve resim sanatçılarından yeni eserlerle karşılaşacaksın.

Şimdiye kadar olduğu gibi, konuları, içerikleri ve eserleri inceleyip kıyaslayacak, öğrendiklerin ise seni ve duygularını temsil ederek, daha iyi resim yapıtları üretmende yardımcı olacaktır.

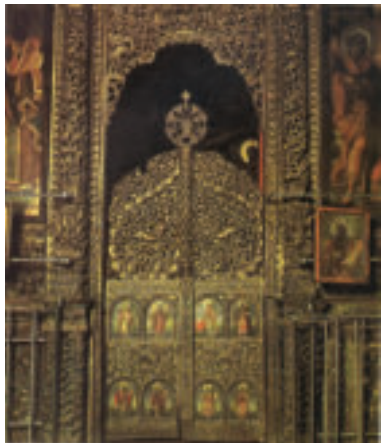
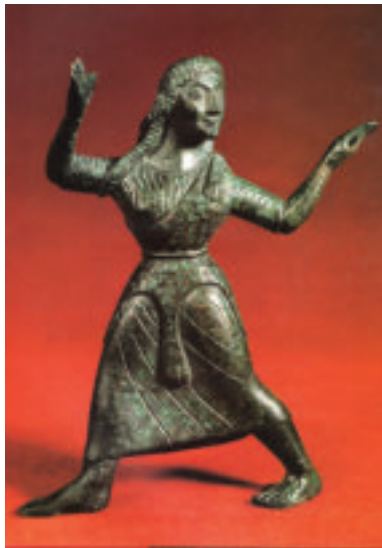
Umut ederiz ki, bu sınıfta da, kendi resimlerinden zevk alarak, hayatında, resim sanatı her zaman önemli bir yer alacaktır.

Yazarlar

MAKEDONYA

SANAT HAZİNESİ

4

ÜNLÜ RESİM SANATÇILARININ OTOPORTRELERİ

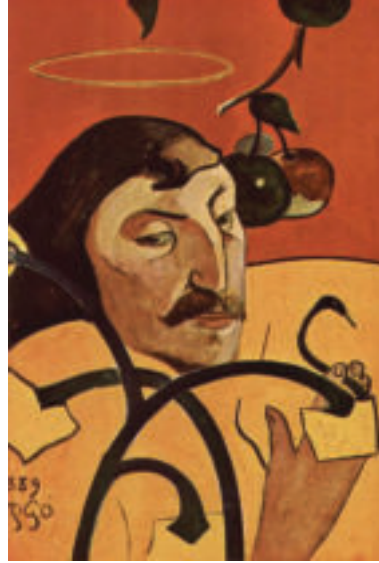
5

Antuan Vatto: **Otoportre**,
tuval üzerine yağlıboya

Salvador Dali: **Otoportre**,
tuval üzerine yağlıboya

Paul Gaguin: **Otoportre**,
tuval üzerine yağlıboya

BENİM OTOPORTREM

(adli)

(soyadı)

(sınıf)

(ilkokul)

(Boş alanda kendi otoportreni çiz)

Eugène Delacroix: **Otoportre**, tüval
üzerine yağlıboya

Tiziano: **Otoportre**,
tuval üzerine yağlıboya

Albrecht Dürer: **Otoportre**,
tuval üzerine yağlıboya

Diego Velazquez: Otoportre,
tuval üzerine yağlıboya

İÇİNDEKİLER

6

RESİM SANATI	8
RESİM DİLİ.....	10
Çizgi.....	12
Renk	14
Ton.....	16
Tekstür	18
Yön	20
Büyükük	22
Şekil-hacım.....	24
Mekân.....	26
Kontrast	28
Ritim-tekrarlama	30
Uyum	32
Denge	34
Derecelendirme	36
Oran.....	38
Birlik.....	40
Kompozisyon.....	42
Motif.....	44

RESİM ALANLARI	52
ÇİZME	54
Çizgi.....	56
Ton.....	57
Mekân.....	58

İÇİNDEKİLER

RESMETME	60
Renk	62
Ton	63
Kontrast	64
Birlik	65
Kompozisyon	66

ŞEKİLLENDİRME	68
Renk	72

GRAFİK	74
Ton	78
Litografi	79
Elek baskı	80

TASARIM VE GÖRSEL İLETİŞİM	82
ESTETİK DEĞERLENDİRME	90
GALERİ	96
TERİMLER SÖZLÜĞÜ	102
TEST 1	105
TEST 2	107

Bilindiği gibi insanlar, her günkü yaşamlarını sürdürmelerini ve hayatta kalmalarını daha kolay kılmak ve güzelleştirmek amacıyla, çok sayıda birbirinden farklı faaliyet ve zanaatla meşgul olmaktadır.

Sanatçılar, boş zamanlarımızı güzelleştiren ve bizi mutlu ile insancıl kılan eserler yaratmaktadırlar. Müzik, tiyatro, bale, edebiyat, film gibi farklı sanatlar vardır ve bunların arasında şüphesiz ki resim sanatı da bulunmaktadır.

Müzik sanatı her günkü yaşamımızın ayrılmaz bir parçası olup, hayatımızın her anını kapsayıp, güzelleştirmektedir.

Tiyatro sanatı, oyuncuların sahnede icra ettikleri oyun, hareket, olay ile sözlerinden zevk alma yoluyla hayatımızı zenginleştiren, her insan için özel bir yaşantı sunmaktadır.

Bale temsili izlemiş olan her birimiz, balenin bir sanat olarak, müziğin güzelliğinden ve bale sanatçıları'nın güzel hareket ve oyunlarından kaynaklanan özel bir duyumsama uyandırdığını bilmekteyiz.

FİLM

FOTOĞRAF

MÜZİK

BALE

TİYATRO

ÇİZİM

HEYKEL

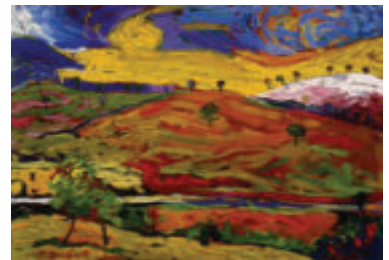
GRAFİK

TASARIM

FRESK

RESİM

Televizyon izlediğimizi veya sinemaya gittiğimizi düşünürsek, film sanatının her günkü yaşantımızın boş zamanlarında hep var olduğunun farkına varmaktayız. Bu sanat bizi hem eğlendirir, hem de dinlendirmektedir.

Her insan için güzel bir kitap onun en iyi dostudur. Bir sanat olarak edebiyat, hayatımızda ifade etme şeklimizi zenginleştirmekte ve bizi daha memnun ve diğerlerinden farklı kılmaktadır.

Sanat fotoğrafı bizi etrafımızdaki güzelliklerle tanıştırmaktadır. Fotoğraf yoluyla doğanın, şehirlerin, farklı insanların büyüyle ve özellikleriyle tanış olmaktadır. Aynı zamanda fotoğraf, dünyada olup bitenleri aktarır, bizi bilgilendirmektedir.

Resim sanatı, insanın tarih öncesinden bugüne üretken ruhunun bir neticesidir. Resim eserleri insan uygarlığı ve düşüncesinin gelişiminin tanıklarındır. Bu gibi eserler bizim için paha biçilmez manevi zenginlik taşımaktadırlar.

Resim sanatı, çeşitli malzemeler yardımıyla, iki boyutlu ve üç boyutlu mekânda gerçekleşen eserlerle kendini belirtir.

RESİM UNSURLARI

10

Her sanat, kendini ifade eden araçlar kullanır: müzik - ton ve melodiyi, edebiyat ve tiyatro - kelimeleri, bale - dansı, film ise olayları.

Resim sanatı kendini resim dili yoluyla ifade eder. Resim dili, resim unsurları ve ilkelerinden oluşmuştur. *Resim unsurları şunlardır: çizgi, renk, ton, tekstür, büyüklük, yön, şekil, hacim ve mekân.*

Resim ilkeleri ise şunlardır: kontrast, tekrarlama-ritim, uyum, denge, derecelendirme, oran, birlik ve kompozisyon.

ÇİZGİ

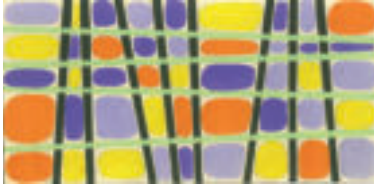
Çizgi, çizer ve yazarken onu zemin üzerinde bırakılmış iz olarak algıladığımız bir unsurdur.

RENK

Etrafımızda her yerde renklere rastlarız. Onlar bizi saran ve gördüğümüz her şeyi şahane renklerle boyamaktadır.

TEKSTÜR

Tekstür bazı nesneleredeki buruşuk ve düz yüzeyleri göstermektedir.

BÜYÜKLÜK

Büyüklük etrafımızda bulunan her şeyin bize daha küçük veya daha büyük olduklarını gösteren bir unsurdur.

MEKÂN

Mekân resimde gösterilir. İçinde hareket ettiğimiz her şey, biz, kuşlar, otomobiller, mekân olarak tanımlanılır. Bitkiler serbestçe büyür.

ŞEKİL

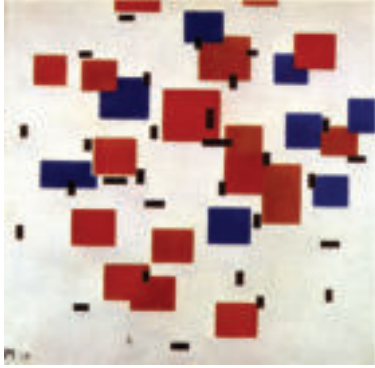
Şeklin ne olduğunu bilmekteyiz. Tüm nesnelere, hatta bizim kendimizin de şekli vardır ve ona göre fark edilmekte ve tanınmaktadır.

TON

Ton aynı bir rengin daha açık ve daha koyu renkleri demektir. Onu elde etmek çok kolaydır: bir boyanın beyaz ve siyahla karıştırılmasıyla tonlara ulaşırız.

YÖN

Yön; bir çizim, resim, heykel veya grafiğe bakma yönüdür.

KONTRAST

Kontrast bir resim ilkesidir. Onun anlamı ters veya aykırı, açık-kapalı, büyük-küçük, alçak-yüksek, soğuk-sıcak vs. olabilir.

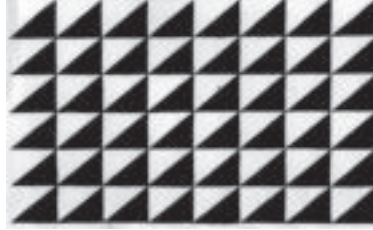
DERECELENDİRME

Derecelendirme belki yeni bir kelimedir, ama onun yardımıyla, bir resim eserinde yavaşça rengin, çizginin, tonun ve diğer unsurların nasıl değiştiğini öğrenmekteyiz.

BİRLİK

Birlik, bir ilke olarak, resim eserinin uyumlu bütünlüğünü sağlar ve düzenler.

RİTİM

Tekrarlanmayı veya ritimi her yerde görebiliriz, örneğin müzikte tonların ritimi vardır. Gün ve gece, haftalar, aylar, yıllar, v.b tekrarlanmaktadır.

KOMPOZİSYON

Kompozisyon bize bir resim eserinde çizgileri, renkleri, tonları nasıl düzmeyi, yerleştirmeyi ve dağıtmayı öğreten nihai bir ilkedir.

ORAN

Oran sayesinde bir eserde bir bütün olarak farklı büyüklükler arasındaki uyumu sağlamaktayız.

UYUM

Uyum demek, bir resim eserini nasıl ahenkli ve güzel kılmak demektir.

DENGE

Denge, bir ilke olarak bize, bir eserin nasıl ölçülü, içindeki düzenin ise nasıl doğru olacağını göstermektedir.

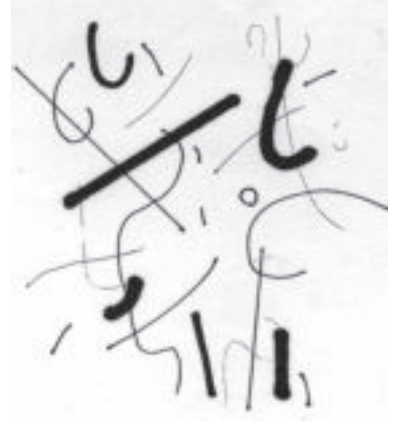
ÇİZGİ

TEKRARLAYALIM

Önceki sınıflarda adım adım resim dilini tanımış olduk. Bu sınıfta, resim çalışmalarını yoluyla kendimizi, duygularımızı ve fikirlerimizi ressamca daha iyi ifade etme ve başarılı resim eserleri yaratma amacıyla, bildiklerimizi tekrarlayacağız.

Çizgiler, *eğri* ve *düz*, *kalin*, *ince*, *kısa* ve *uzun* olabilirler. Diğer bir ayırıma göre ise çizgiler *konturlu* ve *tekstürlü* olabilirler. Bunların yanısıra da, *karaktere göre çizgiler* de vardır.

Çizgi, kullanılan malzemenin ifadesidir, ancak o, sahibini temsil etmektedir. Çizen herkes, çizgileri en farklı türlerde biçimlendirir. Çizgiler yoluyla, *sabit* ve *dinamik* özellikler taşıyabilen bir çizimin karakteri oluşmaktadır. Bir resim eserinde çizgi şekli tamamlamaktadır.

Düz ve eğri çizgiler

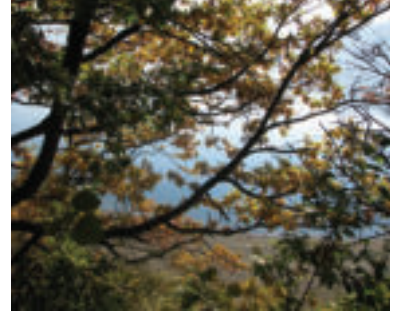
Konturlu ve tekstürlü çizgi

Tarih öncesi çizim

Orhan Pamuk: **Siyah hayal**, çizim
(dinamik çizim)

Öğrenci çizimi

Doğada çizgi

Doğada çizgi

Leonardo da Vinci: **Taslak**, çizim

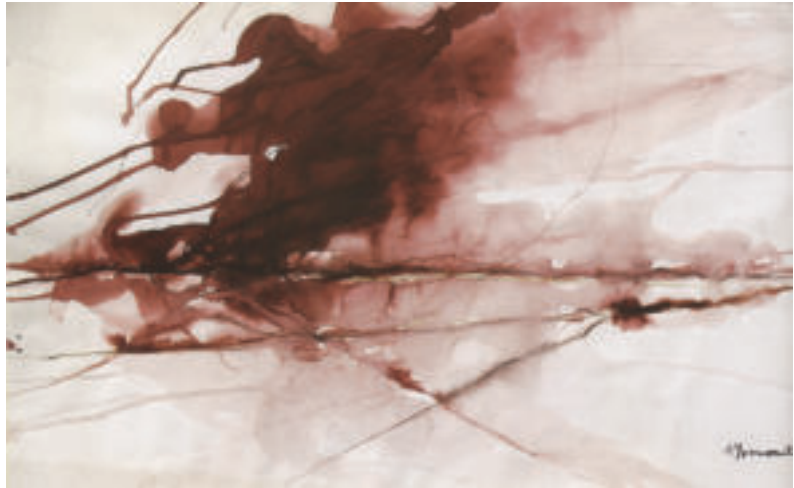
Çizim, kömür

Bilgisayar çizimi

Eğer bir resim eserinde, örneğin, sadece düz veya benzer eğri çizgiler kullanırsak, o zaman bu çizgiler *uyumludur*. Uyumlu çizgiler birbirine benzemekte ve birlikte kombine edildikleri zaman birleşir ve sakin görünürlükler.

Uyumlu olanlardan farklı olarak, *kontrastlı* çizgiler de vardır. Birbirinden farklı olanlara kontrastlı çizgi denir. Örneğin: eğri ve düz, kalın ve ince, kısa ve uzun çizgiler.

Predrag Urošević: **Çizim**, lavi tekniği (uyumlu çizim)

Dimitar Manev: **Başlıksız**, çizim (kombine teknik)

HATIRLAYALIM:

Çizgiler, kendi aralarında, kontrastlı ve uyumlu olarak kombine edilmektedirler. Çizgilere göre bir çizim sabit veya dinamik görünebilir.

RESİM UNSURLARI

RENK

TEKRARLAYALIM

Artık, resim dilinin sekiz resim unsurundan biri olan renk için daha fazla şey bilmekteyiz. Esasta, renk, sadece ışık varken görülebilir.

İlk ayırımı göre renkler *temel* (kırmızı, mavi, sarı), ve *ikincil* (turuncu, yeşil, mor) olabilir. Renkler aynı zamanda *kromatik* ve *akromatik*, *sıcak* ve *soğuk*, *açık* ve *koyu* olabilir. Her günkü yaşantımızda, *lokal renk* (*yerel renk*) terimine de rastlamaktayız. Lokal renk, bazı şeylerin her zaman aynı renge bürünmüş olmaları, yani onları her zaman belirli renkte rastlamaktayız demektir (gökyüzü, otlar, limon, portakal, muz vb.).

Doğada renk zenginliği

Temel ve ikincil renkler

Kromatik renkler, gökkuşağı

Akromatik renkler

Üzüm, lokal renk

Henry Matisse: **Şapkalı kadın**, tuval üzerine yağlıboya (soğuk ve sıcak renkler)

Çilek, lokal renk

Limon, lokal renk

Elma, lokal renk

Renk yardımıyla günlük hayatımızı güzelleştirmekteyiz, bir de renk, insan psikolojisini etkilemektedir. Sanatçılar renk yoluyla kendi *duygularını* ve *ruh halini* ifade etmektedirler.

Danço Ordev: **Aziz Yovan Osogovski manastırı**, tuval üzerine yağlıboya (soğuk ve sıcak renkler)

Eduard Munch: **Ölüm**, tuval üzerine yağlıboya (rengin psikolojik etkisi)

HATIRLAYALIM:

Lokal renk, etrafımızda bazı şeylerin her zaman rastladığımız renkleridir.

RESİM UNSURLARI

16

TON

TEKRARLAYALIM

Ton bir renkteki ışık miktarıdır. Kromatik ve akromatik tonlar vardır.

Akromatik tonlar, siyah ve beyazı aralarında birbirini karıştırmakla elde edilir, kromatik tonlar ise, beyaz veya siyahın kromatik renklerden biriyle karıştırılarak elde edilir. Beyazla renkleri açmaktayız (ışıklandırılmaktayız), siyahla ise karartılmaktayız (kapamaktayız, koyulaştırmaktayız).

Kademeli olarak açılan veya koyulaşan birçok ton varsa, buna ton dereceliği veya *ton skalası* denir.

Akromatik tonlar

Kromatik tonlar

Kromatik ton skalası

Dragan Naydenovski: Belde, tuval üzerine yağlıboya (ton)

Ölüdoğa, akromatik tonlar

Voyteh Preysit: **Kayada kule**, tuval üzerine yağlıboya (akromatik tonlar)

Roje Bertem: **Kış gidiyor**, tuval üzerine yağlıboya (kromatik tonlar)

Gotse Bojurski: **Resim**, tuval üzerine yağlıboya (kromatik tonlar)

Edgar Degas: **Alıştırma yapan balerinler**, tuval üzerine yağlıboya (kromatik tonlar)

HATIRLAYALIM:

Ton derecesi veya ton skalası, aynı bir rengin birkaç tonunun yavaşça açılması veya koyulaşmasıdır.

RESİM UNSURLARI

TEKSTÜR

TEKRARLAYALIM

Malzeme yüzeylerinin tümünde tekstür vardır. O, tüm resim eserlerinde ve tüm resim alanlarında yer alır. Ressamlar, heykeltıraşlar ve grafikçiler kendi eserlerinde her çeşit resim tekstürleri kombine ederek resim eserini zenginleştirmiş olurlar.

Tekstürü, farklı biçimlerde kombine edebiliriz.

Pürüzlü ve düz tekstür *kontrastı* yapabilir, tekstürlü *birlik* ve *uyum* kombine edilebilir ve de tekstürlü *kompozisyon* oluşturabiliriz.

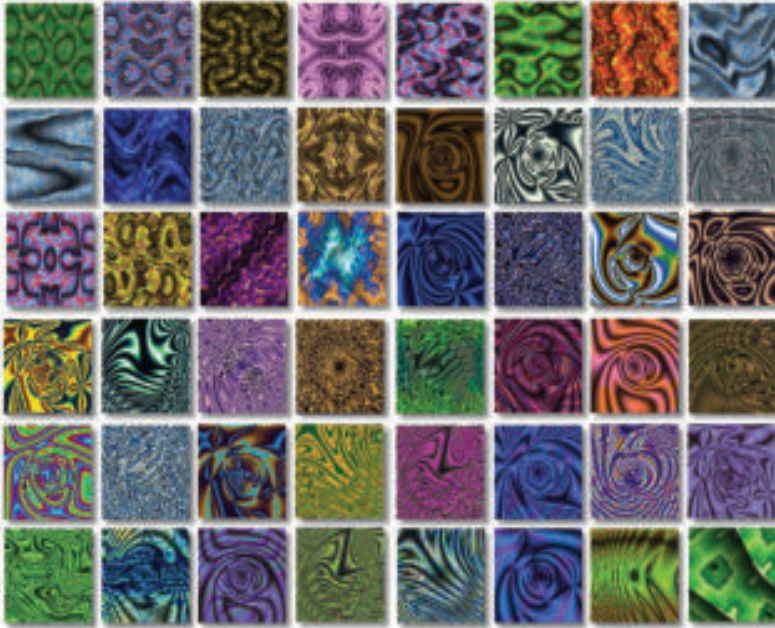
Her birimiz, her türde malzemelerle kendi çalışmamızda mümkün olduğu kadar daha fazla tekstürler yapmak için *araştırma* yapmalı, öyle ki çalışmamız daha ilginç ve daha zengin anlam ve değer kazanmış olur.

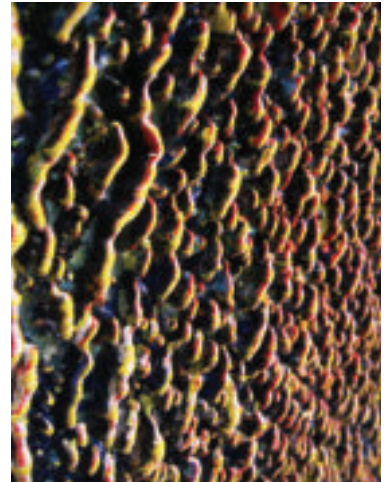
Yapay tekstür

Yapay tekstür

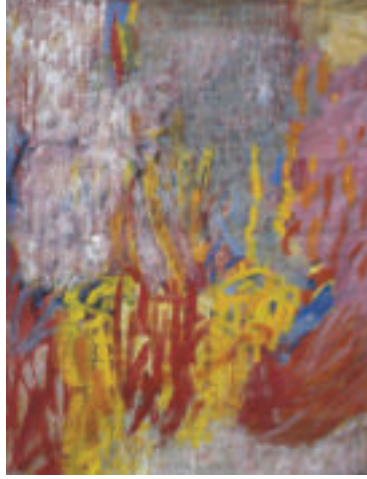
Bilgisayarla elde edilmiş tekstür

Yapay tekstür

Benzer tekstür, tuş, pene

Radoslav Tadiç: **Bahçede**, tuval üzerine yağlıboya (resim tekstürü)

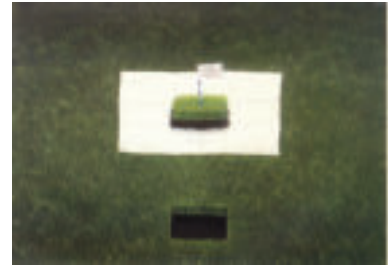
Vincent van Gogh: **Roulin Portresi**, tuş, pene (tekstür)

Kontrastlı tekstür, tuş, pene

Doğal tekstür

D. Moyoviç: **Toprak tanımı**, tuval üzerine yağlıboya (resim tekstürü)

Öğrenci resmi, linol oyma (grafik tekstürü)

Dimçe Protuger: **Kompozisyon**, tuval üzerine yağlıboya (resim tekstürü)

Danço Kalçev: **Resim 1877**, tuval üzerine yağlıboya (resim tekstürü)

HATIRLAYALIM:

Tekstürün yardımıyla kontrast, uyum ve birlik elde edebiliriz. Her sanatçı farklı türde tekstürler araştırmalı ve denemelidir.

RESİM UNSURLARI

YÖN

TEKRARLAYALIM

Yön, resim dilinin bir bölümü olarak resim unsurları arasında yer alır ve gözleri belirli yönlerde hareket ettiren görsel bir gücü teşkil eder. Bu görsel gücün yönüne bağlı olarak, *yatay*, *dikey*, *eğri* yönlü ve *yönsüz* eserler vardır.

Resim sanatçıları kendi eserlerini farklı yönler kullanarak düzenler. Bazen fazla yönün kombinasyonuna da rastlamaktayız, ama yine de vurgu, aralarında sadece bir yönün üzerindedir.

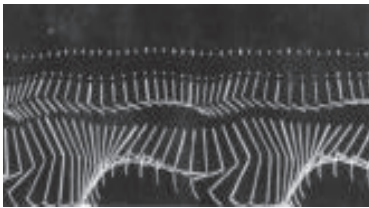
Eğri yön

Kalemle çizim,
(dikey yön)

Yönsüz

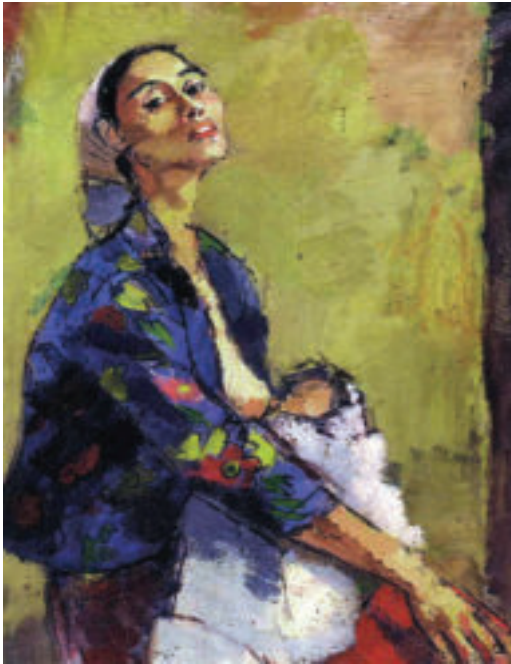
Doğada yatay yön

Etiyen Mari: **Homografik taslak**,
(yatay yön)Alexander Calder: **Turuncu plak**, tuval üzerine yağlıboya
(yönsüz)

Dimitar Koçoski: **Kuşlar devri**, tuval üzerine yağlıboya (yön kontrastı)

İvan Generaliç: **Ağaç kesenler**, tuval üzerine yağlıboya (yatay yön)

Nikola Martinovski: **Emziren kadın**, tuval üzerine yağlıboya (eğri yön)

Vladimir Georgievski: **Çalgıcılarla çarmıh**, tuval üzerine yağlıboya (dikey yön)

HATIRLAYALIM:

Her eserde, bir veya birkaç yön hakim durumdadır. Yönü olmayan eserler azdır.

RESİM UNSURLARI

BÜYÜKLÜK

TEKRARLAYALIM

Büyüklik, çizim, resim, heykel, grafik ve tasarım olmak üzere tüm resim eserlerinde mevcut olan bir unsurdur. Bir eserde gösterilen büyüklüklerin çeşidine bağlı olarak o eser *uyumlu* veya *kontrastlı* olur.

Büyüklik, grafik tasarımda önemli rol oynamaktadır. Tasarımını yaptığımız nesnenin işlevine bağlı olarak, resim, fotoğraf veya çizimle uyumlu halde, nesnenin üzerindeki metnin büyüklüğüne önem verilmelidir.

Aynı büyüklükleri olan eser

Michelangelo: Taş
(mekânda büyüklük kombinasyonu)

Büyükliğin uyumlu kombinasyonu

Kontrastlı büyüklükler kombinasyonu

You Çun Vang: **Güney Çin'den bir manzara**, (büyüklüğün uyumlu kombinasyonu)

Edison Para: **Yapı**, (büyüklük derecelendirmesi)

Paris'te Notre Dame kilisesi (mimaride büyüklük)

HATIRLAYALIM:

Büyüklükler kontrastlı veya uyumlu olarak kombine edilebilir. Eğer büyüklük kademeli olarak değişirse, o zaman derecelendirme vardır demektir.

RESİM UNSURLARI

ŞEKİL

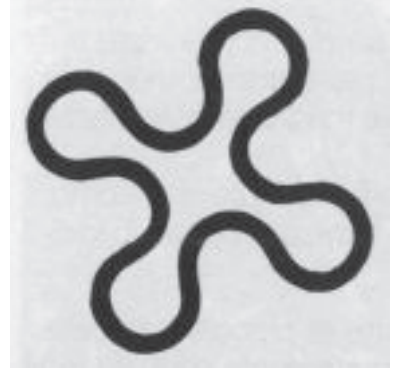
TEKRARLAYALIM

Bildiğimiz gibi şekil, resim dilinin resim unsurlarından biridir.

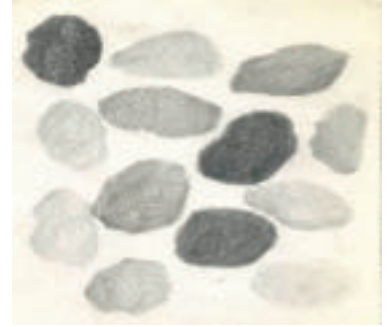
Şekil, çizimde, resimde, heykelde, grafikte ve tasarımda olmak üzere tüm resim alanlarında rastlanan bir resim unsurudur. Şekil *açık*, *kapalı* ve *delikli*, *basit* ve *birleşik*, bir de *iki boyutlu* veya *üç boyutlu* olabilir.

Şekil, kendi görünümüyle insanı etkilemektedir. Bazı şekiller sakin veya hareketli görünmektedirler. Ona göre, onu *sabit* ve *dinamik* olarak ikiye ayırırız. Sabit şekiller, kendi biçimiyle durgunluk çağrıştırmaktadır.

Dinamik şekiller, kendi biçimleriyle tedirginlik ve hareket duygusu uyandıranlardır. Genelde, dinamik şekillerin yuvarlak görüntüsü vardır.

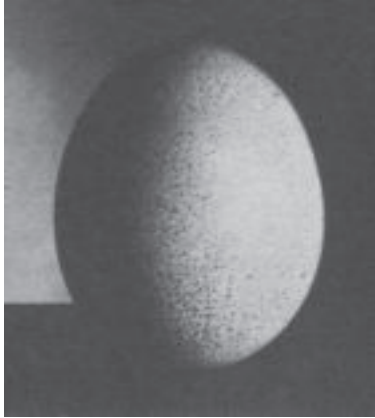
Açık şekil

Kapalı şekil

Delikli şekil

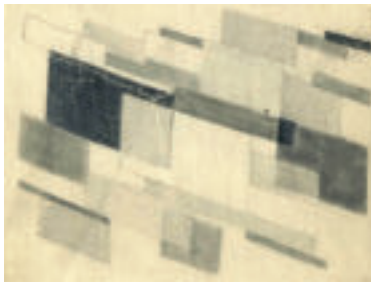
Basit şekil

İki boyutlu ve üç boyutlu şekil

Radovan Tırnavats: Sanat şekli, ağaç (birleşik biçim)

İki boyutlu şekil

Delikli şekil

Dinamik şekiller

Dinamik şekiller

Sabit şekiller

Sabit şekiller

Robert Delaunay: **Bleriotun şerefine**, tuval üzerine yağlıboya (dinamik şekiller)

Krsto Slavkovski: **Acı çekmek**, ağaç (birleşik üç boyutlu şekil)

Vasil Vasilev: **Dikey çağrışımlı şekil**, ağaç (birleşik üç boyutlu şekil)

HATIRLAYALIM:

İki boyutlu ve üç boyutlu, sabit ve dinamik, birleşik ve basit şekiller vardır.

RESİM UNSURLARI

MEKÂN

TEKRARLAYALIM

Etrafımızdaki mekân *gerçek* mekândır, resim sanatçılarının resimlerinde gösterilen ise mekân *illüzyonudur*. Resim dilinin farklı resim unsurlarını kullanarak mekân illüzyonu temsil edilebilir: *açık-koyu* ve *sıcak-soğuk* renkler, *büyük* ve *küçük* şekiller, *kapaklama* ve *perspektif*.

Mekân, *iç* ve *dış*, yani *kapalı* ve *açık* mekân olmak üzere ikiye ayrılır. İç mekân dışa göre, yani dıştan kapalı olup içinde insanlar yaşar, çalışır, okur, uyur ve eğlenir (oda, ev, bina, tiyatro, sınıf, sinema vb.).

Dış veya açık mekânın kapsamında ise insanlar, hayvanlar, kuşlar, otomobiller, uçaklar, serbestçe hareket eder (sokak, ova, çayır, orman, gök...).

Gerçek mekân

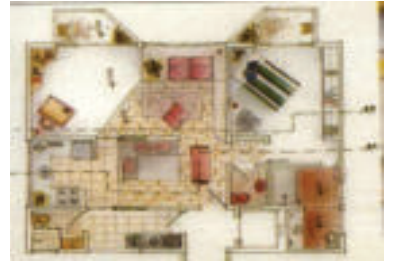
Kapaklama mekân

Vincent van Gogh: **Sahilde balıkçı tekneleri**, tuval üzerine yağlıboya (açık mekân)

Yozo Hamaguchi: **Paris damları**, tuval üzerine yağlıboya (kapaklama mekân)

Daire plânı (birleşik mekân)

Borko Lazeski: **Bon marshe**, tuval üzerine yağlıboya (açık mekân)

Fehim Huskoviç: **Manzara**, kombine teknik (açık-kapalı renklerle mekân)

Perspektifli mekân

Mekân *basit ve birleşik* olabilir. Basit mekân sadece bir odadan (mekândan), birleşik mekân ise birbirine bağlı birkaç mekândan müteşekkildir. Bir oda, hol, dersane sınıfı basit mekânlardır; okul binası, binalar, köy, şehir ve evler ise birleşiktir.

Piero de la Francesca: **Meydan**, tuval üzerine yağlıboya (perspektif)

Vasiliy Kandinskiy: **Birkaç çember**, tuval üzerine yağlıboya (büyük ve küçük ile açık ve karanlık mekân)

HATIRLAYALIM:

Açık ve kapalı, basit ve birleşik mekânlar vardır. Mekânın en gerçekçi gösterimi perspektif yoluyla elde edilir..

RESİM İLKELERİ

KONTRAST

TEKRARLAYALIM

Şimdiye kadar resim unsurları üzerinde durduk.

Bu bölümden itibaren resim ilkelerine geçiyoruz.

Kontrast, tüm resim unsurlarıyla birlikte uygulanan bir resim ilkesidir: çizgi, renk, ton, tekstür, yön, büyüklük, şekil, mekân.

Çizgiler, bir eserde, eğer kalın ve ince, kısa ve uzun, düz ve eğri çizgiler kullanmış olursak, kontrastlı olabilir.

Renk, , açık-koyu, soğuk-sıcak veya komplementar (tamamlayıcı) olmak üzere, birkaç şekilde kontrastlı olabilir.

Ton, aralarında daha büyük farklar olan koyu ve açık olarak kullanılabilir.

Bir resim eserlerinde kontrastın fark edilmesi, küçük ve büyük şekillerin kullanılmasına bağlıdır, yani baş etken büyüklüktür.

Resim eserlerinde genel olarak sadece bir yön üstün gelmekte, ancak bazı eserlerde yön kontrastı da kullanılmaktadır. Bu, aynı kuvvette ve yoğunlukta olan, ve aynı zamanda paralel olarak etki yapan iki karşıt yönün varlığı (mevcudiyeti) durumunda belirir.

Çizgi kontrastı

Çizgi kontrastı

Soğuk ve sıcak renk kontrastı

Risto Kalçevski: **88-68 Resimleri**, tuval üzerine yağlıboya (açık ve koyu ile yön kontrastı)

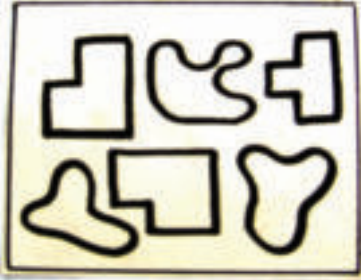
Edo Murtić: **Brezilya**, tuval üzerine yağlıboya (renk ve büyüklük kontrastı)

Açık ve koyu kontrastı

Düz ve eğri çizgiler kontrastı

Şekiller kontrastı

Şekil ve büyüklük kontrastı

Valbona Recepti: **Yeni çağın izleri**, akrilik (büyük ve küçük şekiller kontrastı)

Tamamlayıcı kontrast

Açık, koyu, renk ve büyüklük kontrastı

Andy Warhol: **Mao Tse Tung** (renk kontrastı)

HATIRLAYALIM:

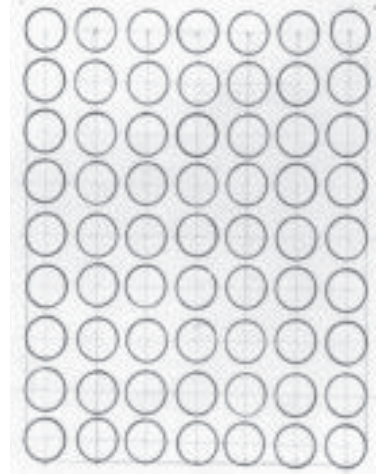
Kontrast, çizgi, renk, ton, şekil, mekân, tekstür, yön ve büyüklük yardımıyla temsil edilir.

RİTİM

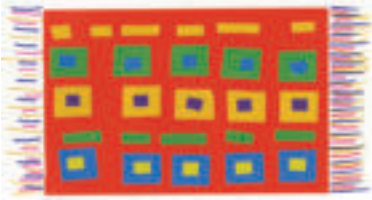
TEKRARLAYALIM

Ritim, resim unsurlarını sıraya koyan, yani düzenleyen bir resim ilkesidir. Her resim elementi, *sıradan* veya *alternatif* (*seçenek*) ritimde uygulanabilir. Sıradan olan ritim, tekrarlama sırasında değişime uğramayan aynı unsurların tekrarlandığı için basittir.

Alternatif ritmin kullanımı sırasında resim eserinde canlılık ve hareketlilik mevcut, oysa sıradan bir ritimli eser monoton ve usanç verici izlenim bırakmakta.

Sıradan ritim

Öğrenci resmi (sıradan ritim)

Sıradan ritim

Öğrenci resmi
(sıradan ve alternatif ritim)

Andy Warhol: Üç portre, (sıradan ritim)

Alternatif ritim

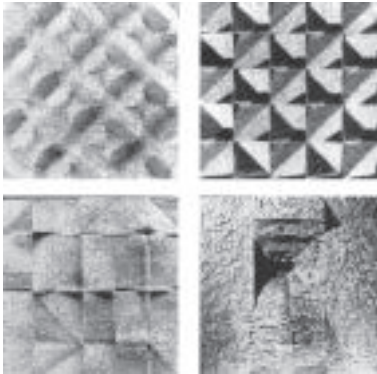
Bilgisayar çizimi
(alternatif ritim)

Serbest ritim

Halk elişlerinde ritim

Venceslav Richter: Heykeller,
alüminyum (ritim)

Claude Viala: HB'nin şerefine tekrarlamak, tuval üzerine yağlıboya
(sıradan tekrarlamak)

HATIRLAYALIM:

Sıradan bir ritim basit ve sâkin olarak görünmektedir, oysa alternatif ritmin canlı ve dinamik görünümü vardır.

RESİM İLKELERİ

UYUM

TEKRARLAYALIM

Tüm resim ilkeleri bir resim eserinde bazı bağlantıları ayarlamaktadır. Uyum, *yakın veya benzer değerler* ya da *motifin içeriği yoluyla* elementler arasında uyum sağlayan ilkelere biridir.

Analog uyumu, işlev uyumu ve fikir uyumu vardır.

Analog uyumu, resim elementinin benzer değerlerini kombine etmektir: çizgi, renk, ton, büyüklük, şekil, yön ve tekstür.

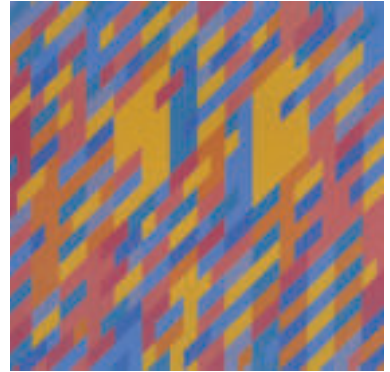
Fikir uyumu, benzer şekilde, motifin içeriğiyle bağlıdır, ama bunun yanısıra fikir veya simgeye de bağlıdır.

Çizgi uyumu

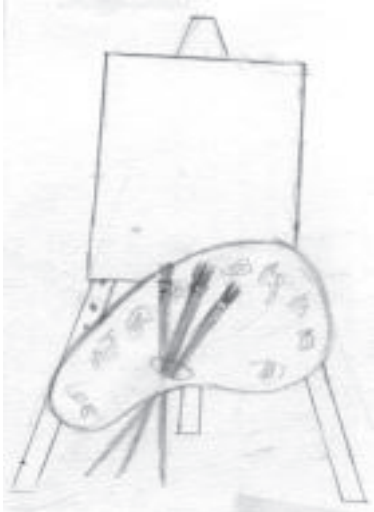
Renk uyumu

Ordan Petlevski: **Anıt**, çizim (çizgi ve tekstür uyumu)Bridget Riley: **Erken ışık**, tuval üzerine yağlıboya (şekil ve büyüklük uyumu)

Bilgisayar eseri (şekil ve renk uyumu)

İliya Koçoski: **Yaz yağmuru**,
(şekil ve renk uyumu)

İşlev uyumu

İşlev uyumu

Fikir uyumu

İşlev uyumu; motifin, bir işlev yoluyla bağlı olan birkaç nesnenin içerik olarak birbirine bağlanmasıdır.

Auguste Herbin: Kompozisyon, tuval üzerine yağlıboya (şekil uyumu)

Naumovski: **Bahçede kadın**, tuval üzerine yağlıboya
(renk ve şekil uyumu)

HATIRLAYAIM:

Uyum yakın veya benzer değerlerle elde edilir. Analog, işlev ve fikir uyumu vardır.

RESİM İLKELERİ

DENGE

TEKRARLAYALIM

Denge, bir bütünlük içinde unsurların düzenini ayarlayan bir resim ilkesidir. Denge tüm resim unsurlarında uygulanabilir. *Simetrik* ve *asimetrik* dengeler vardır.

Simetrik denge, sıkça, *dekoratif* resim eserlerinde, bu sırada *halk* elişleri ile kıyafetlerinde ve *mimaride* kullanılmaktadır.

Asimetrik denge aynı amaçla yapılmaktadır, yani çizgi, ton, renk, tekstür, büyüklük ve şeklin değerlerine göre, ancak iki taraftan farklı olmak üzere, sağ ve sol taraftaki düzen muntazam (düzgün, düzenli) olmalıdır.

Simetrik denge

Simetrik denge

Teresa Maçikalo: İzler (asimetrik denge)

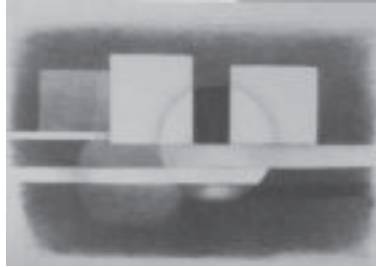
Maske (simetrik denge)

Simetrik denge

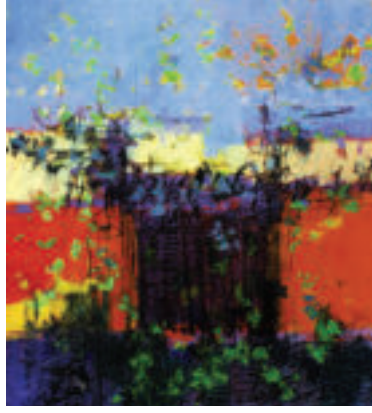
Asimetrik denge

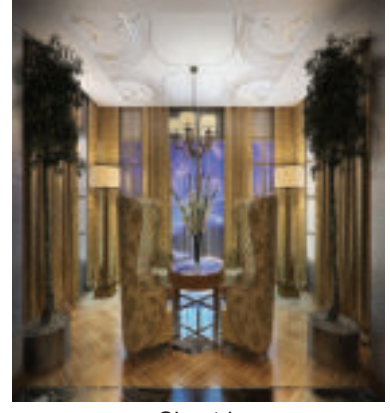
Asimetrik denge

Makedon halk sanatında simetrik denge

Miftar Memeti: Başlıksız, tuval üzerine yağlıboya (asimetrik denge)

Simetri

Makedon halk sanatında simetrik denge

HATIRLAYALIM:

Simetrik ve asimetrik olmak üzere, iki tür denge vardır.

RESİM İLKELERİ

DERECELENDİRME

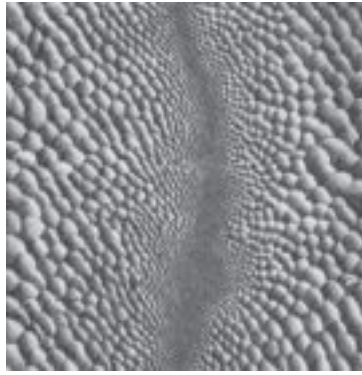
TEKRARLAYALIM

Resim dilinin sekiz ilkelerinden biri olan derecelendirme, resim unsurlarındaki *kademeli değişimi* ayarlamaktadır. Yavaşça, adım adım, bir değerden diğerine geçmeleri için, tüm resim unsurları kendi resim değerlerini değiştirebilir.

Derecelendirme; *çizgi, renk, ton, tekstür, yön, şekil, büyüklük* ve *mekân* unsurlarında uygulanabilir.

Renk derecelendirmesi

Tekstür derecelendirmesi

Ton derecelendirmesi

Renk derecelendirmesi

Ton derecelendirmesi

Büyüklik derecelendirmesi

Ton ve büyüklük derecelendirmesi

Ton derecelendirmesi
(hacim illüzyonu)

Renk derecelendirmesi

Derecelendirme yardımıyla ton, renk ve tekstür, üç boyutlu illüzyon oluşturmuş olabilirler.

Derecelendirme yoluyla renk, birinden diğerine geçiş yaparak değişebilir, yani sarıdan turuncuya, kırmızıya, mora, maviye, yeşile ve sonunda, renk tayfında olduğu gibi, yine sarıya gelebilmektedir.

Y. Raçığ: **Ayna önünde kız**, tuval üzerine yağlıboya (ton derecelendirmesi, üç boyutlu illüzyon)

HATIRLAYALIM:

Derecelendirme tüm resim unsurlarıyla kullanılabilir. Ton derecelendirmesiyle hacim illüzyonu elde etmekteyiz.

RESİM İLKELERİ

ORAN

TEKRARLAYALIM

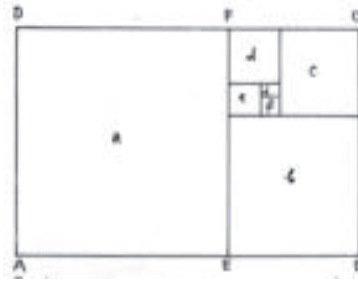
Oran, bir resim eserinin bütünselliğiyle estetik olarak daha güzel görünmesi amacıyla büyüklüğün iç ilişkilerini ayarlayan bir resim ilkesidir.

Oranın, resimlerin, heykellerin ve mimari eserlerin *mükemmel yapılanmasına* doğru eğilimi var. *Leonardo da Vinci* gibi, çok sayıda sanatçı tarih boyunca bu sorunla ilgilenmiştir.

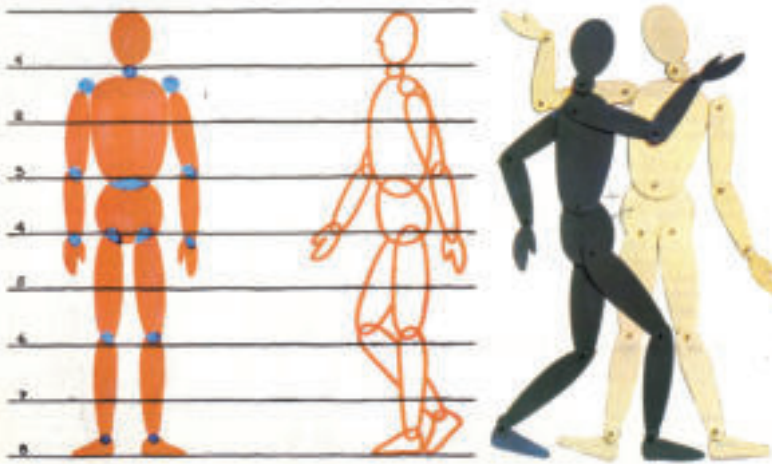
Resim sanatı ile mimaride, büyüklüklerin mükemmelliğine ulaşma yolunda en iyi kural olarak *altın kesmek* ve onun anahtarı veya onu elde etme formülü kullanılmıştır.

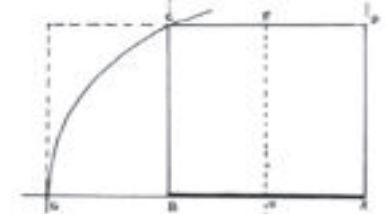
Harf oranı

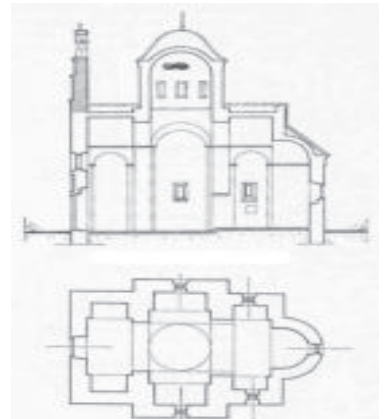
Altın kesmek

İnsan vücudunda oran

Makedonium anıtı, Kruşova
(mimaride oran)Leonardo da Vinci: **Çizim**
(baş oranı)

Altın kesmek

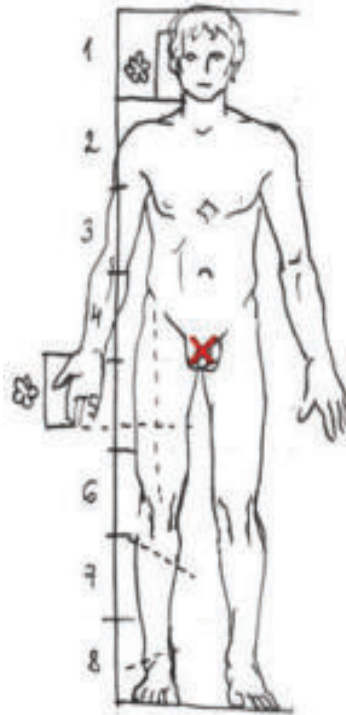
Hıristiyan tapınağında oran

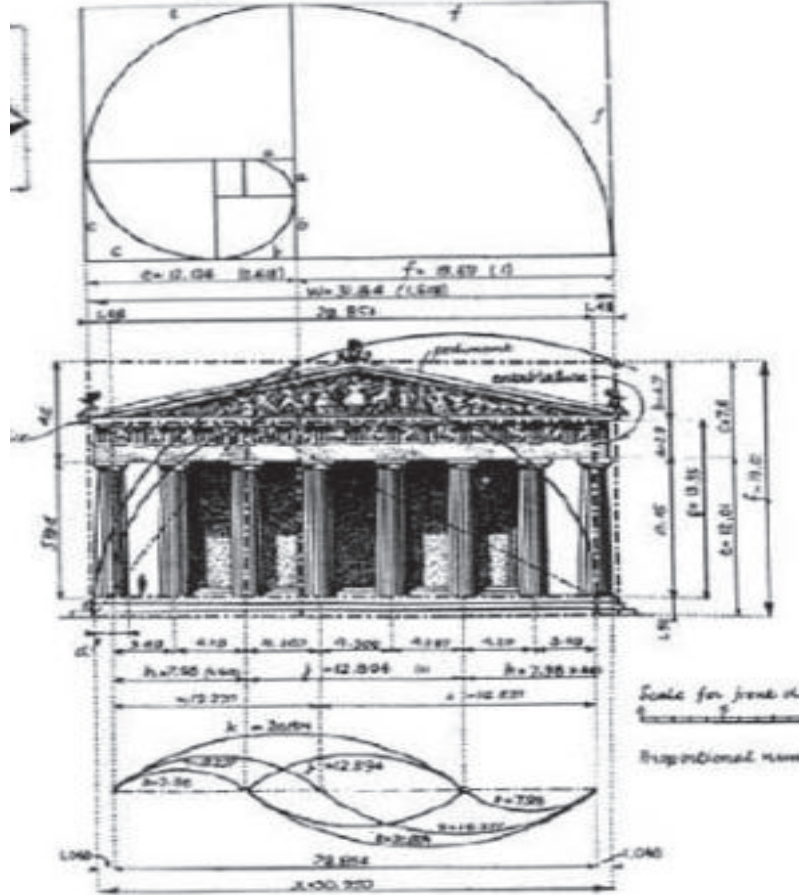
Apolo ve yılan, Eski Yunan (heykelde oran)

Partenon, Akropol, Eski Yunan (mimaride oran)

İnsan vücudunun oranları

Partenon yapısında oran

HATIRLAYALIM:

Oran, bir bütünlük içindeki büyüklüklerin aralarındaki mükemmel bağıntılarıdır. Altın kesme, mükemmel oranlar elde etmek için kullanılan temel öğedir.

RESİM İLKELERİ

BİRLİK

TEKRARLAYALIM

Sekiz resim ilkesinden biri olan birliğin amacı, *resim eserinde bütünlüğü sağlamaktır*. Birliğin kullanılmasıyla, resim eseri, bölünmüş veya parçalanmış olmaktan kurtulmuş olur, yani estetik bütünlüğüne kavuşur.

Birlik, *eşit veya benzer* değerlerin kullanımıyla ve *dominant* yoluyla elde edilmektedir.

Dominant, bir resim elementinin bir resim eserinde hâkim duruma gelmesi, yani en yoğun olmasıdır. Bu; çizgi, renk, ton, tekstür, şekil, büyüklük, yön veya mekân olabilir.

Resim unsurlarının dominantının (baskınının, egeyeninin, hakiminin) yanısıra birlik, *büyütmek* ve *kuvvetlendirmekle* de elde edilebilir. Diğer sözlerle, bir resim eserinde birçok şekilden, tondan veya renkten biri o kadar büyütülmüştür, ki eserin tümünde egemen durumda bulunmaktadır.

Vincent van Gogh: **İris çiçekleri**, tuval üzerine yağlıboya (renk ve şekille birlik)

Renk ve çizgi dominantıyla birlik

Şekil dominantıyla birlik

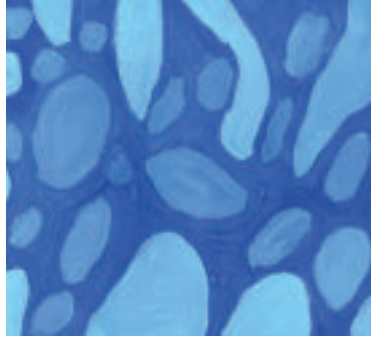
Lyubomir Popoviç: **Cems için omaj**, tuval üzerine yağlıboya (ton dominantıyla birlik)

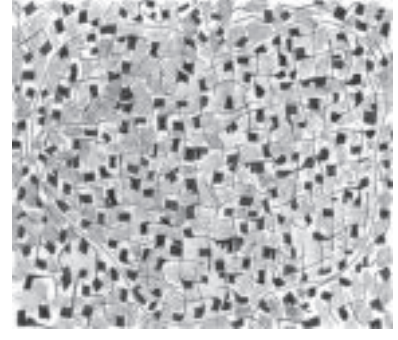
Şekille birlik

Hans Hartung: No. 116, çizim
(çizgiyle birlik)

Şekil ve ton birliği

Büyüklik ve şekil birliği

Şekil ve ton birliği

Jean Arp: **Çiçekler**, tahta üzerine
yağlıboya
(şekille birlik)

Georges Braque: **Gitaracı**, tuval üzerine yağlıboya (ton ve şekil birliği)

HATIRLAYALIM:

Birlik, eşit veya benzer değerlerin ve dominantın kullanımıyla, bir de büyütme ile kuvvetlendirmek yoluyla elde edilmektedir.

RESİM İLKELERİ

KOMPOZİSYON

TEKRARLAYALIM

Kompozisyon, resim eserlerindeki resim unsurları arasında bir bütün olarak düzen sağlayan bir resim ilkesidir. İlk olarak yatay, dikey ve çapraz kompozisyon olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

Resim unsurlarının düzenine bağlı olarak, kompozisyonu açık, kapalı ve yarı açık olarak da tanımlayabiliriz.

Eğer resim unsurları bir resim eserinde, görsel olarak sadece bazı taraflara doğru açık şekilde düzenlenmiş iseler, o zaman buna yarı açık kompozisyon denir.

Skiritute: **Barışın üç kızkardeşi**, (dikey kompozisyon)

D. Pulitka: **Üzüm bağları**, tuval üzerine yağlıboya (yatay kompozisyon)

Duşan Otaşeviç: **Venüs**, tuval üzerine yağlıboya (dikey kompozisyon)

Lyubitsa Solakovska: **Oyun**, tuval üzerine yağlıboya (kapalı kompozisyon)

Petar Hacı Boşkov: **Heykel**, metal (dikey kompozisyon)

Açık ağ şekilli kompozisyon

Öğrenci resmi
(kapalı kompozisyon)

Bilgisayar resmi (kapalı kompozisyon)

Yarı açık kompozisyon

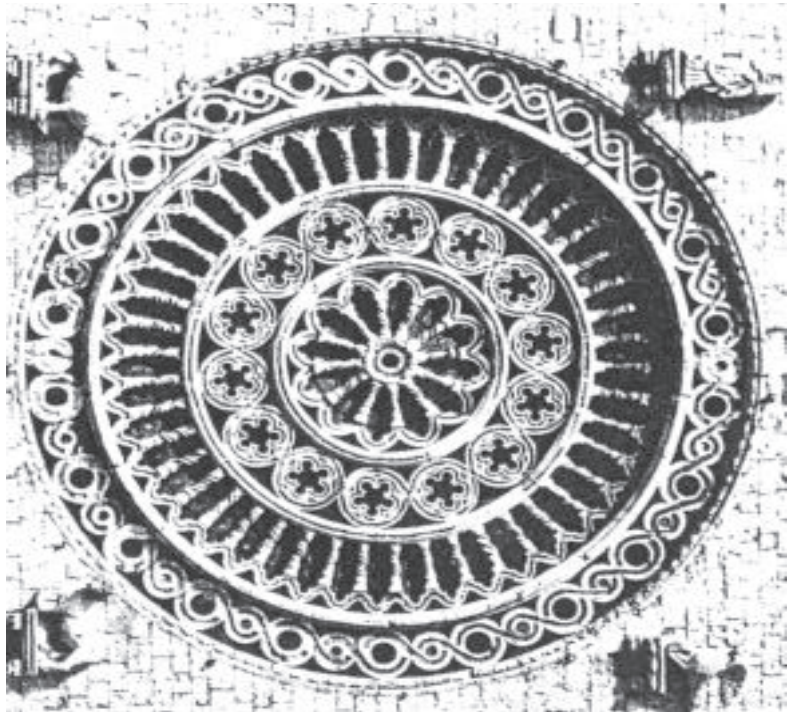
Resim unsurları çizimin, resmin ya da grafiğin orta kısmında yerleşmiş olursa, o halde kapalı kompozisyon vardır.

Sol, sağ, yukarı, aşağı olmak üzere, açık kompozisyon durumunda bulunan resim unsurları, eserin yüzeyinin tümüne yerleştirilip görsel olarak bütünlüğün tüm taraflarından dışarı çıkmaktadırlar.

Resim sanatının bazı teorilerinde kompozisyonun başka türlerine de, örneğin: serbest, ağ gibi örgülü, piramidal, yuvarlak, helezonal olarak vb., rastlayabiliriz.

Tek elementli kompozisyon varyantı

Rozet (kapalı ağ şekilli kompozisyon)

HATIRLAYALIM:

Yatay, dikey ve çapraz kompozisyonlar vardır. Kompozisyon açık, yarı açık ve kapalı olabilir.

Kitabın bu bölümünde resim sanatında motifi hatırlayacağız. Aynı zamanda, Makedonya ve dünyadan yeni sanatçılar ve sanat eserleri tanımış olup, resim sanatı hakkındaki bilgilerimizi zenginleştireceğiz.

Artık bilmekteyiz ki her sanat eseri çizgi, renk, şekil, hacim, tonlar ve diğer resim değerlerin zenginliğinden oluşan kombinasyondur. Eğer bir resim eserinde, etrafımızda görebileceğimiz herhangi bir şeylerden oluşan belli içerikler tanımış olursak, o eserin motifi vardır denir. Eğer eser sadece resim değerlerinin kombinasyonu ise, buna soyut, yani motifi olmayan resim denir.

PORTRE

Görebileceğiniz eserlerin bazılarında bir kişinin portresinin resmedildiğini fark edebiliriz. Bu sırada sanatçının gösterdiği her figürle kişinin karakterini de resmetmeye çalışmış olduğunu görmüş oluruz. Bu motife *portre* denir.

Angelico: **Aya Katerina**, tempera (motif)

Vermeer: Oda, tuval üzerine yağlıboya (motif)

Andy Warhol: **Ingrid Bergman**

Eugen Kokot: **Mavi bayırlar**, tuval üzerine yağlıboya (soyut)

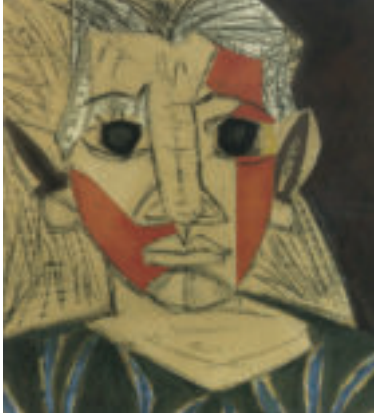
Mark Rothko: **Mavide beyaz ve yeşil**, tuval üzerine yağlıboya (soyut)

Tome Serafimovski: **Slavko Yanevski'nin portresi**, bronz

Auguste Renoir: **Claude Monet'in portresi**, tuval üzerine yağlıboya

Dimitar Manev: **Portre**, kombine teknik

Dante Alighieri: **Fresk detayı**

OTOPORTRE

Çok sayıda sanatçı, başka figürler tasvir etmelerinin yanısıra, çoğu zaman kendi portrelerini de çizmiş, yani kendilerini resmetmişlerdir.

Resim sanatında buna *otoportre* denir.

Pablo Picasso: **Otoportre**

William Turner: **Otoportre**, tuval üzerine yağlıboya

Elisabeth le Brun: **Otoportre**, tuval üzerine yağlıboya

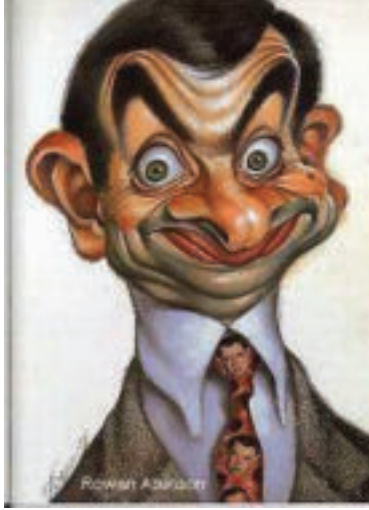
Paul Klee: **Otoportre**

Leonardo da Vinci: **Otoportre**, çizim

KARİKATÜR

İnsanın olumlu özelliklerinin yanısıra, bazı insanlarda cimrilik, dürüst-süzlük, kötülük, kıskançlık vb. olumsuz özellikler de öne çıkabilir. Bazı sanatçıların, bu özellikleri işledikleri karakterlere yükleyip öne çıkardıklarında, bu gibi motife *karikatür* denir.

Bin'in karikatürü

Honore Daumier: **Kibirli hasta**, litografiHonore Daumier: **Konte**, bronzHonore Daumier: **Krispen ve Skapen**, tuval üzerine yağlıboya

FİĞÜR

Bugün bazı sanat eserlerine bakarken insanların geçmişteki görünümünü ve giyim tarzlarıyla karşılaşmaktayız. Kişi bir eserde kendi giyimiyle gösterildiğinde bu gibi motife *figür* denir.

Edgar Degas: **Küçük balerin**Leonardo da Vinci: **Rafael**, freskin bir bölümü

NÜ (AKT)

Eğer sanatçı insan vücudunu elbisesiz (çıplak) olarak göstermişse, o eser *nü (akt)* teşkil etmektedir.

Neyin temsil edilmesine bağlı olarak, kadın ve erkek nü eserleri vardır.

Auguste Renoir: **Gezide**, tuval üzerine yağlıboya

Angelico: **Aya Katerina**, tempera

Paul Gauguin: **Tahitili kız**, tuval üzerine yağlıboya

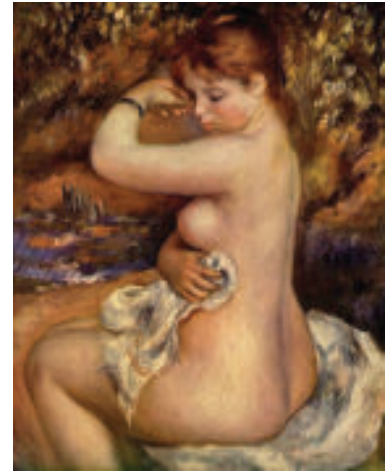
Henry Matisse: **Stüdyoda nü**, çizim

Albrecht Dürer: **Adem ile Havva**, tuval üzerine yağlıboya

Jan Stursa: **Erginlik**, bronz

Auguste Renoir: **Kız**, tuval üzerine yağlıboya

JANR

Eğer bir resim eserinde, bugünden veya geçmişten, insanın her günkü yaşantısından konular fark edersek, sözü edilen motif, janr sahnesi temsil ediyor demektir.

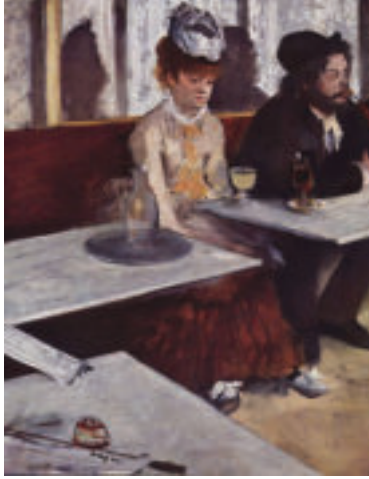
Francois Millet: **Ekici**, tuval üzerine yağlıboya

Edgar Degas: **Beleli ailesi**, tuval üzerine yağlıboya

Vincent van Gogh: **Akşam yemeğinde patates**, tuval üzerine yağlıboya

Edgar Degas: **Bir kadeh içki**, tuval üzerine yağlıboya

Jan Vermeer: **Piyanocu kızlar**, tuval üzerine yağlıboya

Eduard Monet: **Otlarda kahvaltı**, tuval üzerine yağlıboya

HAYVANLAR

Başlığın ifade ettiği gibi bu motif hayvanları temsil etmektedir. Hayvanlar, her biri farklı şekilde, güzellikleriyle öne çıkarlar. İnsanlar sıkça, güzelliği yüzünden, bazı hayvanları kendi evinde bakıp, onu besler ve korur.

Bu yüzden bazı sanatçılar, görünüşleri ve güçlerinden ilham alarak, hayvanları resmetmişlerdir..

Vasko Taşkovski: **Eskiz**, çizim

Lasko'da tarih öncesinden çizim

Öküz şeklinde kırmızı bir kab,
terakot, Tahran

Etienne Falconet: **Büyük
Petro'nun heykeli**, bronz

Kabartma

Etrür himerası, bronz

ENTERİYÖR (İÇ MEKÂN)

Çizimde, resimde veya grafikte sıkça iç mekân görüntüsü görebiliriz. Bu mekân yaşadığımız, çalıştığımız veya eğlendiğimiz yer olabilir. İç mekânın gösterilmesine enteriyör denir.

Toulouse Lautrec: **Barda zenci
dansçı**, çizim

Robert Campini, tahta üzerine
yağlıboya

Henry Matisse: **Enteriyör**, tuval
üzerine yağlıboya

Vincent van Gogh: **Gece kahvehanesi**, tuval üzerine yağlıboya

MANZARA

İnsanlar arada bir, güzelliği yüzünden doğada geziye çıkar.

Doğanın zenginliği çok sayıda sanatçıya ilham kaynağı olmuştur, ki bunlar kendi tuvallerinde bu güzelliği ebedileştirmişlerdir. Sık olarak *manzara* motifinin temsil edildiği eserlere rastlayıp onlardan zevk almaktayız.

Danço Ordev: **Manzara**, tuval üzerine yağlıboya

Paul Cézanne: **Manzara**, tuval üzerine yağlıboya

Edward Hopper: **Yol ile manzara**, tuval üzerine yağlıboya

Rembrandt: **Manzara**, tuval üzerine yağlıboya

Rubens Korubin: **Bahçe**, akrilik

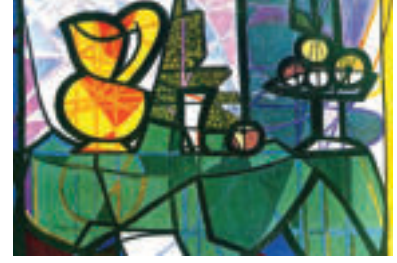
Nikola Martinovski: **Zaprešić manzarası**, tuval üzerine yağlıboya

ÖLÜDOĞA (NATÜRMORT)

Eğer eserin içeriğinde türlü renkte çiçekler, nesnelere veya canlı olmayan bazı nesnelere fark etmiş olursak, o zaman o eserdeki motife *ölüdoğa* denir.

Danço Kalçev: **Ölüdoğa**, tuval üzerine yağlıboya

Pablo Picasso: **Testi ve meyve kabı**, tuval üzerine yağlıboya

Pablo Picasso: **Yeşil ölüdoğa**, tuval üzerine yağlıboya

Ölüdoğa

Ölüdoğa

France Slana: **Çiçekler**, tuval üzerine yağlıboya

Cezanne: **Şeftali ve kirazlar**, tuval üzerine yağlıboya

RESİM SANATI

52

Sanat tarihi, tarih öncesinden bugüne kadar resim sanatının incelenmesiyle uğraşmıştır. İnsanlar en farklı malzemelerden resim eserleri üretmişler. Bilime göre, sanatta, ifade edilmenin resim özelliklerine göre birbirinden farklı beş resim alanı vardır: çizmek, resmetmek, heykel, grafik ve görsel iletişim ile tasarım. Tüm beş alanın kendi nitelikleri vardır ve her biri kendine has bir tarzda güzellik ve resim değerine sahiptir. Resim sanatı, insan uygarlığının ve ruh üretkenliğinin zenginliğidir.

İsa'nın çarmıha gerilmesi, ikon, Ohri

Vasko Taşkovski: **Sirk**, tuş, pene

Kömür ile çizim

İbrahim Bedi: **Yalnız kuş**

Titusun zaferi, kabartma

Burhan Ameti: **Yalan rüya**, akvatinta

Paul Cezanne: **Kumarcılar**, tuval üzerine yağlıboya

Auguste Rodin: **Balzac**, taş

Öğrenci resmi, linol baskı

Yagoda Buiç: **Farklı şekil**, tapiseri

Vitray

İlüstrasyon

Mücevher tasarımı

Makedonya bayrağı

Nesne tasarımı

Kıyafet tasarımı

RESİM ALANI

Geçtiğimiz dönemde resim derslerinde farklı alanlardan ve farklı tekniklerde birçok resim eseri yaptınız. Artık bilmekteyiz ki çizmek resim sanatındaki resim alanlarından biridir. Çizimler çiziyoruz, resmetmeye başlamazdan önce çiziyor, grafik fikrimizi oluşturuyor, bir de çizerek fikrimizin eskizini yapıp, şekillendirmek istediğimiz heykel eserinin tasavvur ettiğimiz görüntüsü üzerinde çalışıyoruz.

Çizmek sırasında, çizimi gerçekleştirmek için gerekli her türlü malzeme ile tekniklerle çizilmektedir. Çeşitli malzemeler kullanarak narin güzelliğe sahip farklı türde çizgiler elde edilmektedir. Resim eğitiminde *kalem*, *kömür*, *farklı türde renkli tebeşir*, *pastel*, *balmumu pasteli*, *tuş*, *bayts*, *bir de akvarel ve tempera* boya ile çizim yapılmaktadır.

Sanatçı çizimde kullanacağı malzemeyi kendisi seçmektedir. Malzemenin seçimi sanatçının isteklerine, ilgisine ve karakterine bağlıdır. Aynı zamanda, öğrenci de, en çok ilgi duyduğu malzemeyi seçebilir.

Çizim, sadece bir malzemenin kullanımıyla işlenebilir, örneğin: kalem, kömür, tuş (mürekkep), bayts, pastel, balmumu pasteli, tebeşir, bir de akvarel ve tempera boya ile çizilebilir. *Kombine teknikte* de çizim yapılabilir, yani bir çizimde birkaç teknikle çizilebilir.

Leonardo da Vinci:
Kalemle taslak

Albrecht Dürer: **Kuş**,
akvarel ile çizim

Pablo Picasso: **Perde için taslak**,
kalem (lineer çizim)

Pablo Picasso: **Köpek ve kadın**,
tuş, pene

Vincent van Gogh: **Köprü**,
lavi tekniği

Kalemle çizim

Georges Seurat: **Çizer**, kömür (ton çizimi)

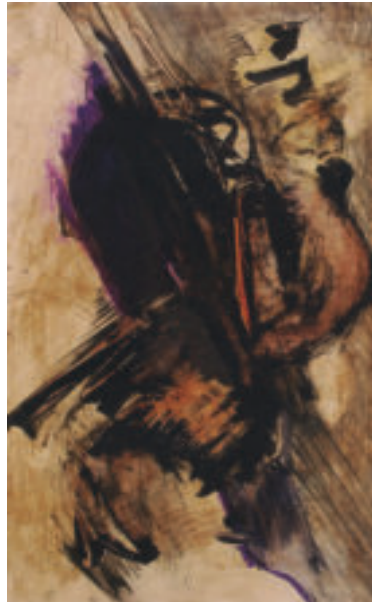

Toulouse Lautrec: **İngiliz**, pastel

Bazı sanatçılar kendi çizimlerini yaparken renkli kolaj kâğıdının yapıştırılmasını da kombine etmektedirler. Çizim ve kolaj kombine edilirken, *kolajlı çizim* elde etmekteyiz.

Çizimin temel resim özelliği çizgiyi kullanmaktır ve bu çizime *lineer çizim* denir. Çizimde türlü tonlar da kullanılmaktadır ve böylece *ton çizimi* elde ediyoruz. Eğer çizimde bazı tanıdığımız içerik fark ediyorsak, bu çizim o halde motiflidir, eğer motifi yoksa bu çizime *soyut* denir.

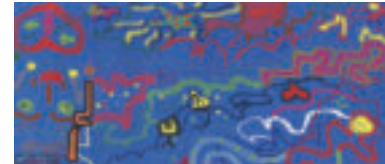
Tüm sanatçılar kendi eserlerinde, kendi fikrini daha iyi ifade edebilmek ve daha ilginç eser yapma amacıyla, sıkça, her türlü malzemelerle deney yapıp araştırmaktadırlar. Çizim sırasında, kıvrırmak, delmek, kesmek, uygulamak, türlü damgalardan izler basmak gibi farklı yollar da denenmektedir. Her birimiz, sanatçılar ve öğrenciler, yeni fikirler üretmeli ve kendimizi resim yoluyla ifade ederken, deneyler yapmalıyız.

Tanya Tanevska: **Konuşma**, kombine teknik

Pablo Picasso: **Şişe, bardak ve keman**, kombine teknik

Bilgisayar resmi

HATIRLAYALIM:

Kalem, kömür, renkli tebeşir, pastel, tuş ve baytsla çizim yapılır. Kolajlı, lineer, tonal ve soyut çizim vardır.

ÇİZGİ

Çizim malzemeleri çizim sırasında her türlü iz bırakmaktadırlar. Zemindeki izler, ne tür malzemeye çizildiğine bağlı olarak, kendi özellikleri ve kendine has karakteri olan çizgi şekline sahiptirler. Çizgileri, *yumuşak, kuvvetli, soğuk, sıcak, hassas, kaba, sert, kısa, uzun, kalın veya ince* olarak hissedebiliriz. Bunların tümü beraber çizimin resim değerini zenginleştirip izleyicinin, onların çeşitliliğinden zevk alması yolunda katkıda bulunmaktadırlar.

Albrecht Dürer: **Atlı**, kalem

Yumuşak çizgiler

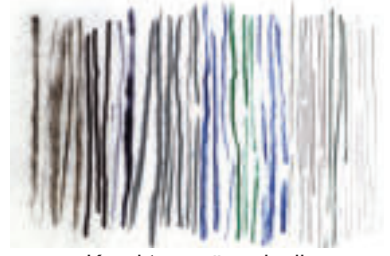
Kalemle çizim

Tuşla çizim

Öğrenci resmi, tuş

Karaktere göre çizgiler

Kömürle çizim

Tome Serafimovski: **Tereza**, eskiz**HATIRLAYALIM:**

Çizimde çizginin zenginliğiyle kendimizi ifade etmekteyiz.

De Segonzac: Portre,
lavi tekniği

Lavi tekniğinde çizim

Lavi tekniğinde çizim

TON

Çizimde, çizginin yanısıra, diğerleri arasında en sık olarak kullanılan ifade aracı *tondur*. Tonu, çizgi ile yüzeyleri kombine etmekle elde etmekteyiz ve böylece *açık ve koyu* yüzeyler oluşturuyor veya açıktan koyuya doğru ve tersine geçişler derecelenmekteyiz.

Ton, çizimi gölgelemekle veya lavi tekniğini kullanmakla elde edilir. Artık bu tür ton derecelenmesini bileerek, bunu, bir de, gösterilen resimlerde de görebiliriz.

Kalemle çizim

Çizim

Sveto Manev: Start 1, renkli kalem (açık-koyu gölgeleme)

HATIRLAYALIM:

Çizimde açık ve koyu tonlar kullanılmaktadır. Tonlar, gölgelemekle ve lavi tekniğiyle elde edilir.

MEKÂN

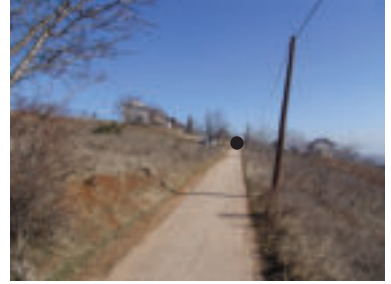
Resim dilinin bir elementi olarak mekânla önceki sınıflarda tanışmıştık. Bizi çevreleyen her şey *gerçek* mekândır. Çizimde ve diğer sanat eserlerinde sanatçılar, kapaklama yoluyla ve de *koyu-kapalı, küçük ve büyük şekillerle* mekânı nasıl elde edileceğinin yolunu bulmuşlardır.

En büyük başarı olarak mekânın en güzel gösterimine sanatçılar *lineer perspektifi* kullanarak ulaşmışlardır. Bu perspektifi, genelde, rönesans dönemi sanatçıları kullanmışlardır.

Lineer perspektifte, *ufuğu* temsil eden yatay bir çizgi mevcut, ki bu her zaman, önümüze doğru bakar iken, gökyüzünün ve denizin ufukta birleşmesi gibi, gök ve ovalar gibi gözlerimizin doğrultusundadır. Perspektif bir, iki veya fazla *toplu noktalarla* temsil edilebilir, ki bunlar, önümüzde sol veya sağda, gösterilen resimlerde görebileceğimiz gibi, ufuk çizgisinde bulunmaktadırlar.

Perspektif

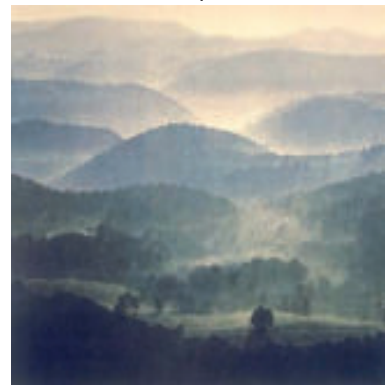
Doğada perspektif

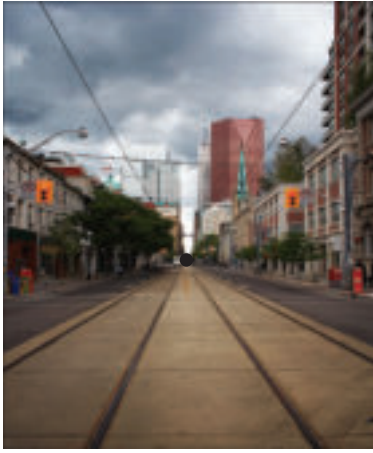
Perspektif

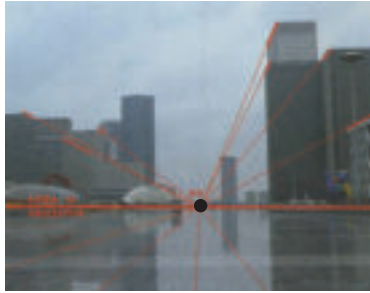
Bir noktayla lineer perspektif

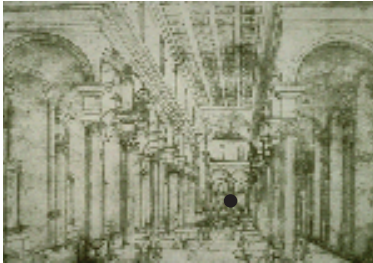
Açık-koyu ton ile kapaklamakla mekân

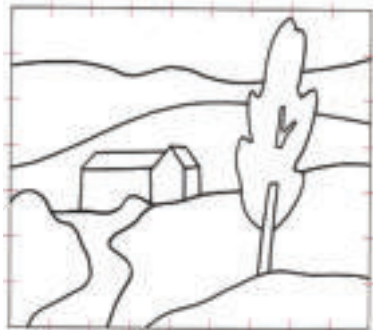
Mekânda perspektif

Perspektif

Lineer perspektif

Mekânda kapaklama

Eğer bir *toplulu noktayla* lineer perspektif kullanırsak, o, bizim karşımızda bulunacak ve bize paralel olan her şey yavaşça küçülecek ve, örneğin yol, sokak, tren raylarına baktığımızda olduğu gibi, o noktada birleşecektir.

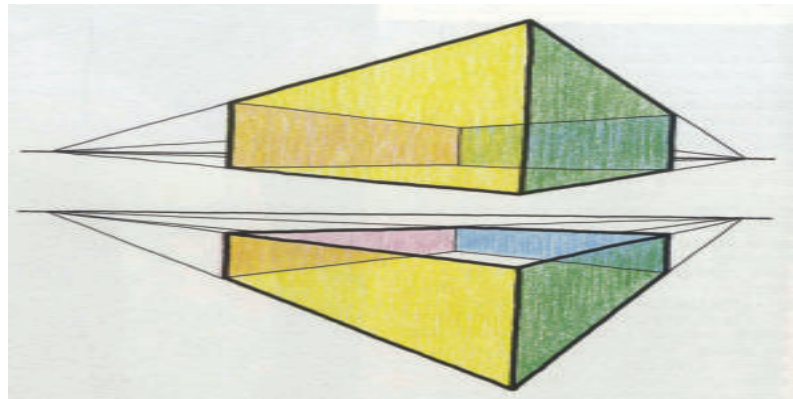
İki toplulu noktayla perspektif çizmiş olursak, bunlar, çizginin, ufuğun solunda ve sağında bulunacak ve, örneklerde gördüğümüz gibi, tüm çizgiler bu iki noktada birleşmiş olur.

Eğer denemiş olursak, biz de göreceğiz ki mekân illüzyonunu, yani yakın ve uzak illüzyonu ve de iç ve dış mekân olarak çok gerçekçi şekilde temsil edebiliriz.

Perspektif; yakın veya uzaktan, yukarıdan veya aşağıdan, etrafımızda bulunanlara bakmayı ayarlamayı belirlemektedir.

Eğer bir resim eserinde yüksekte baktığımız bir şeyi göstermiş olursak, *kuşbakışı* kullanmışız demektir.

Eğer aşağıdan yukarıya doğru baktığımız bir şeyi göstermeye çalışırsak, ona *kurbağa bakışıyla* gösterilmiştir deriz. Sanatta, sıkça, lineer perspektif yoluyla temsil etmeyi görmekteyiz, çünkü o, insanın bakışı yüksekliğindedir.

İki toplulu noktayla perspektif

HATIRLAYALIM:

Lineer perspektifle mekân illüzyonu en doğru olarak gösterilmektedir. Perspektifin ufuğu ile bir veya iki toplulu noktası vardır..

RESİM ALANI

60

Önceki sınıflarda muhakkak ki farklı tekniklerde bu resim alanından birçok resim eseri resmettik. Artık çizim, resim, grafik veya heykelin ne olduğunu fark edebiliriz.

Ressamcılıkta önemli olan, ressamın ve resim çizen herkesin, kendi duygu ile hislerini ifade etmesidir. Kendimizi ifade etmekle, gördüğümüz şeyin gerçek resmini değiştirmekle özgün eserler üretmekteyiz. Resimde sanatçı, kendinin seçtiği şekil ile renklerle çizmekte ve boyamaktadır. Bu sayede her türlü görünüme sahip büyüül şahane resimler oluşturulmakta.

Bu çeşitlilik zenginliğini, aynı ülkelerde ve sanatın farklı devirlerindeki sanatçılarda fark edebiliriz. Aradaki fark, özellikle, farklı milletlerin ve dünyanın daha geniş coğrafi bölgelerinin sanatında da görülmektedir. İşleniş tarzına göre, *Avrupa, Çin, Afrika, Mısır, Mayaların, İnkaların* ve diğer uygarlıkların sanat eserleri anılmaya değerdir.

Bu sanatların her biri, şeklin, hacımın, rengin, mekânın gösterimi ve özel resim ifadesi için kullandığı keninde has özellikler taşımaktadır.

Bildiğimiz gibi malzemelerle ve farklı tekniklerle çeşitli zeminler üzerinde resmedilir. Çağımızda sanatçılar, klâsik malzemelerin yanısıra, resmetmek için *bilgisayar, fotoğraf makinesi ve video kamera* gibi çağdaş teknolojiler de kullanılmaktadır. Çağdaş resim sanatında sanatçılar, *resim-nesne*, mekânda *resim müdahalesi*, bir de resim *happening'i (olayı) yoluyla* da kendilerini ifade etmekte, ki bu, çağdaş resim severler için özel bir yaşantıyı oluşturur.

Resim paleti

Çin ustasından resim eseri

Mısır duvar resmi

Halk elişi

Tomo Şiyak: **Musandra**, kombine teknik

Dimitar Kondovski: **Unutulmuş dünya**, kombine teknik

Kristo: **Paketlenmiş sanat galerisi**, çizim

Bugün, resim yapılamıyacak malzeme hiç yok denecek kadar azdır. Çizimde olduğu gibi, sanatçılar, ressamcılıkta da, özgün resim eserleri yapmak amacıyla farklı türde klâsik olmayan ve çeşitli atık malzemelerle olduğu gibi, türlü uygulamalarla, farklı nesnelere ve şekilleri resimde basmakla, dolayısıyla birbirleriyle kaynaştırmakla ve diğer işlemlerle, daima araştırma ve deney yapmaktadırlar. Bu şekilde sanatçılar kendi sanat fikirlerini temsil etmekte ve gerçekleştirmektedirler.

Etrafımızda bize resim için ilham veren şeylerin yanı sıra, sık olarak, müzik dinlemek, bir metin okumak, bir film seyretmek veya başka bir sanat eseri *ilham* kaynağı olabilir. Birçok ünlü resim sanatçısı Mısır, Afrika, Çin sanatlarının eserlerinden ilham almışlardır.

Petar Mazev: **Mozaikten bir bölüm**

Duşko Stoyanovski: **Tapiseri**

HATIRLAYALAIM:

Ressamcılıkta her zaman özgün biçimde ifade edilmeye çalışmalıyız. Avrupa, Çin, Japonya, Afrika, Mısır'dan sanat eserleriyle karşılaşmaktayız. Resim müdahalesi, resim-nesne, happening ve farklı diğer malzemelerle tanışmaya deneyelim.

RENK

Tüm diğer resim unsurlarının yanısıra, rengin ressamcılıkta en önemli rolü vardır. O, temel elemandır, ki onun yardımıyla kendi sanat fikirlerimizi, duygularımızı, ruhsal durumlarımızı ve estetik anlayışlarımızı ifade etmekteyiz.

Sanat yaratıcılığının tarihinde, birçok ressam rengi, kendi duygusallığını ve insan hayatındaki psikolojik durumlarını göstermek için kullanmıştır. Renklerin ve şekillerin seçimi ve kombinasyonları yoluyla, tedirginlik, direnç, öfke, memnuniyetsizlik, huzursuzluk ifade edip *dramatik atmosferin* hâkim olduğu eserler yaratılmıştır.

Onların resimleri, insanı hegünkü hayatında saran hadiselerle bağlı, hastalık, trajedi, ölüm, savaş izleri veya âfetler, acı çekmek gibi duygularla doludur. Renk yoluyla insanın iç psikolojik hayatının tüm *sembolliği* ifade edilebilir. *Eduard Munch resim yoluyla insana hayatındaki dramı temsil etmeyi* başaran karakteristik bir ressamdır.

Eduard Munch: **Hayat oyunu**, tuval üzerine yağlıboya (renk sembolliği)

Eduard Munch: **Kırmızı ev**, tuval üzerine yağlıboya (renk psikolojisi)

Henry Matisse: **Enteriyör (iç mekân)**, tuval üzerine yağlıboya (renk psikolojisi)

Dragan Naydenovski: **Belde 563**, tuval üzerine yağlıboya

Vangel Kocoman: **Pirlepe civarından motif**, tuval üzerine yağlıboya

HATIRLAYALIM:

Renk yoluyla insanın sevinçli veya üzüntülü duygularını ve psikolojik durumlarını temsil edebiliriz.

TON

Resim elementi olarak tona, tüm resim eserlerinde, çizimde, grafikte, resimde, ve de heykeltıraşçılıkta, ışık ve hacim oyunu olarak rastlamaktayız.

Bir eserde türlü daha açık ve daha koyu tonların sonsuz kombinasyonları olabilir. Belli kombinasyonlara, müzikte olduğu gibi, *mol* anahtarları denir. Eğer bir eserde, benzer, yani birbiri arasında yakın olan uyumlu tonların kombinasyonunu bir renkte (açık veya kapalı olarak) kullanmış olursak, ona *mol ton anahtarı* olan bir eserdir, deriz.

Eğer resim eserinde çeşitli kontrastlı tonların kullanımını kombine edersek, o halde *dur ton anahtarı* olan bir eser elde etmişiz demektir.

Georges Braque: **Kadın**, tuval üzerine yağlıboya (kromatik ton)

Svetlin Rusev: **Uygarlığın seçimi**, tuval üzerine yağlıboya (aktomatik ton)

Lyubomir Popoviç: **Ser Cems için omaj**, tuval üzerine yağlıboya (mol ton anahtarı)

Rembrandt: **Anatomi dersi**, tuval üzerine yağlıboya, (dur ton anahtarı)

HATIRLAYALIM:

Benzer tonların kullanımına mol ton anahtarı denir. Kontrastlı tonlar kullanırsak, dur ton anahtarı uygulamış oluruz.

KONTRAST

Resim sanatının tüm resim alanlarında, ve tabii ki ressamcılıkta da, bir şeye vurgu yapıp öne çıkarmak veya bir içerikte bir şekilden bir şekli ayırmak istediğimizde, kontrastı kullanmaktayız.

Ayırmayı, yani vurgu yapmayı, *sıcak ve soğuk, açık ve koyu* renklerin kontrastıyla veya en belirgin *tamamlayıcı kontrastın* yardımıyla elde edebiliriz.

Dimitar Manev: **Resim 1997**, kâğıt üzerine yağlıboya (açık-koyu kontrastı)

Roşa de Suza: **Günlük inventar**, ton kontrastı

Pablo Picasso: **Ölüdoğa**, tuval üzerine yağlıboya (kontrast)

Kenet Kuts: **Tayf**, tuval üzerine yağlıboya (koyu-açık kontrast)

Emil Fila: **Ölüdoğa**, tuval üzerine yağlıboya (şekil ve açık-koyu kontrastı)

Andriyana Puleşi: **Resim**, tuval üzerine yağlıboya (renk kontrastı)

HATIRLAYALIM:

Ressamcılıkta, sıcak ve soğuk, açık ve koyu renklerin kontrastını, bir de tamamlayıcı kontrastı uygulayabiliriz.

Rembrandt: **Yakov oğullarını kutsuyor**, tuval üzerine yağlıboya (ton birliği)

Pierre Soluages: **Başlıksız**, tuval üzerine yağlıboya (ton birliği)

Victor Vasarely: **Başlıksız**, tuval üzerine yağlıboya (şekil dominantı)

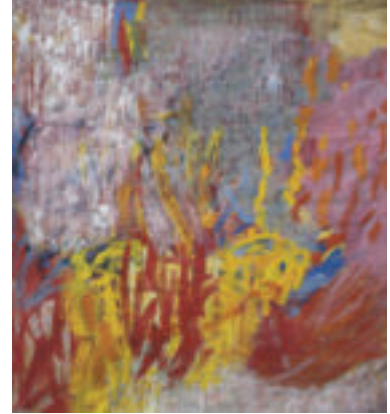
BİRLİK

Ressamcılıkta her zaman birliğe ulaşmaya çaba harcamaktayız.

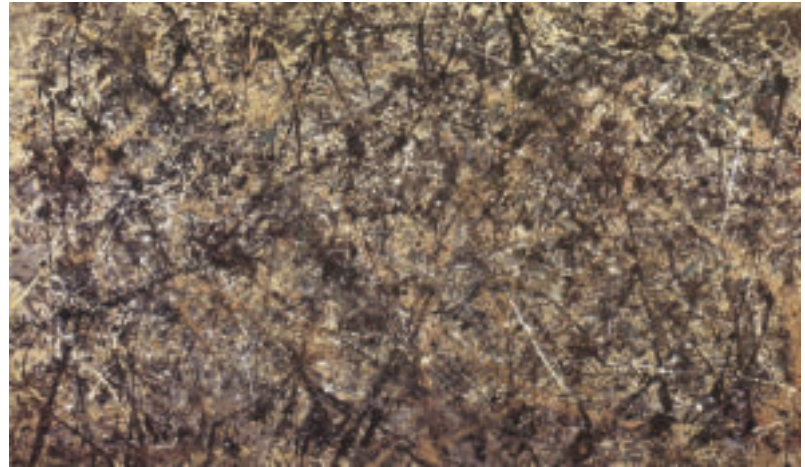
Bildiğimiz gibi birlik, şeklin, rengin, büyüklüğün, tonun veya tekstürün *dominantı* yoluyla elde edilir. Bu şekilde resimde belli renk, büyüklük, tekstür veya şekil egemen duruma gelmekle bütünlükte birlik izlenimi kazanılır.

Dimitar Manev: **Resim 2000**, kombine teknik (şekil ve renkte birlik)

Radoslav Tadiç: **Bahçede**, tuval üzerine yağlıboya (tekstür ve ton birliği)

Jackson Pollock: **Lavanta sisi**, tuval üzerine yağlıboya (tekstürle dominant)

HATIRLAYALIM:

Çizgi, ton, renk, şekil, büyüklük ve tekstür dominantı yoluyla birlik elde etmekteyiz.

KOMPOZİSYON

Ressamcılıkta da, kompozisyon tüm unsurları bir bütünlük içinde birleştirmektedir. Her resimde, *açık, kapalı, yarıkapalı, çapraz veya piramidal* olmak üzere, kompozisyonun farklı çeşitlerini tanıyabiliriz.

Unsurların düzenlenme tarzının yanısıra, ressamcılıkta, renklerin kullanım biçimine göre de karakteristik olan kompozisyonları fark edebiliriz. Eğer *yoğun ve güçlü renkler* kullanırsak, söyleyebiliriz ki resmin *koloristik karakteri* vardır. Hassas renk ile tonlar kullanmış olursak, resmin *lirik* özellikleri olduğu sonucuna varabiliriz. Bazı sanatçılar sıkça kapalı ve açık, sâkin ve güçlü renklerin kombinasyonlarını kullanmakla kompozisyon da *dramatiklik* duygusu uyandırmakta ve resimseverlerini *psikolojik* olarak etkilemektedirler.

Francisco Goya: **Kurşuna dizmek**, tuval üzerine yağlıboya (dramatik kompozisyon)

Modigliani: **Çıplak kadın**, tuval üzerine yağlıboya (lirik kompozisyon)

Carlo Carrà: **Kutsal vatanserverlik**, kolaj (açık kompozisyon)

Vasiliy Kandinskiy: **Siyah çemberde**, tuval üzerine yağlıboya (kapalı kompozisyon)

Auguste Renoir: **Terasta**, tuval üzerine yağlıboya (lirik kompozisyon)

Eduard Munch: **Çığlık**, tuval üzerine yağlıboya (psikolojik-dramatik kompozisyon)

Paul Cezanne: **Çamlar ve taşlar**, tuval üzerine yağlıboya (dikey kompozisyon)

Çinli bir ustanın eseri (lirik kompozisyon)

Peter Bruegel: **Babil kulesi**, tuval üzerine yağlıboya (piramidal kompozisyon)

Tome Mişev: **Aynanın önünde**, tuval üzerine yağlıboya (koloristik kompozisyon)

HATIRLAYALIM:

Rengin kullanımına göre resmin koloristik, lirik, dramatik veya psikolojik karakteri olabilir.

RESİM ALANI

68

Bu aşamada, resim sanatında spesifik resim alanı olan heykeli iyice tanımış olduk. Hatırlayalım ki heykeltıraşçılıkta *sabit* ve *mobil* heykeltıraş eserleri vardır.

Sabit olanlara, dolu plastik ve kabartma denir.

Mekanik olarak veya havadaki cereyan yüzünden, mobil eserler, arasıra, mekânda hareket ederler.

Heykel eserleri yapmak için en çok kil, tahta, seramik, metal, taş, bronz, son zamanlarda ise plastik, kâğıt, türlü doğal ve atık malzemeler, stiropor (polisiten, yapak köpük) vb. kullanılmaktadır.

Çağdaş heykeltıraş, durmadan yeni malzemelerle deney yapmakta ve onların birbiriyle kombinasyonlarını araştırmakta. *Multimediyal manifestasyonlarda*, birliktelik içinde tüm resim alanlarından eserler kombine edilmektedir. Yeni işitsel-görsel çağdaş teknolojiler de uygulanmaktadır (televizyon, video, bilgisayar).

Her heykeltıraş eseri, sanatçının belirli fikrine göre gerçekleşir. Bu yolda heykeltıraş onun görünümü için eskizler (taslaklar) yapar. Fikre bağlı olarak, sanatçı, en uygun şekilde gerçekleştirmek için gereken malzemeyi seçmektedir.

Boro Mitrikeski: **Marko Tsepenco'nun portresi**, bronz

Tomo Şiyak: **Musandra II**, kombine teknik

Gligor Stefanov: **Bir grup nesne**, kombine teknik

Alexandar Calder: **Kırmızı poligon**, mobil

ŞEKİLLENDİRME

70

RESİM ALANI

69

Dragan Popovski - **Dada:**
Gaydacı, taş

Başeski: **Başlıksız**, silikon ve poliester, heykel

Bu resim alanında, heykelin klâsik biçimde işlenişinin yanısıra, bugün sanatçılar çağdaş yenilikler ve projelerle de ifade edilmektedirler. *Mekânda müdahale* yoluyla, renkle veya heykel ve nesnelere sanatçı, sanatsal olarak mekânı değiştirmekte ve böylece kendi fikrini aktarmaktadır.

Her heykel eserinin, işleniş tarzına bağlı olarak, yapılanış sürecinde, *kombine etme, ayrıştırma, yeniden tanımlama* veya *yayımlı (disperziyonlu) kompozisyon* denilen yollara başvurulmaktadır.

Kent meydanlarında ve açık yerlerde sıkça bir tarih olayını veya ünlü bir kişiyi doğal büyüklükte veya daha büyük olarak temsil eden heykellere rastlamaktayız.

Bu objelere *anıt* denir. Onlarla önemli olayları ve önemli kişileri hatırlamaktayız.

En sık olarak anıtlar taştan veya bronzdan yapılır, öyle ki onların süreleri sınırsızdır.

İsmet Ramiçeviç: **Lâbirent sergisinden bir bölüm**, doğal malzeme

HATIRLAYALIM:

Çağdaş heykel, farklı malzemelerle işlenip, diğer sanatlarla kombine edilmektedir.

RESİM ALANI

70

Heykeltıraş eserleri, genelde sağlam ve hava şartlarının etkisine dirençli olan malzemelerden yapılmaktadır. Genellikle eserler terakot, taş, ağaç, bronz ve metalden yapılıdır, bir de türlü plastik, stiropor (polisitren, yapak köpük) kâğıdı, hatta çeşitli atık malzemelerden de yapılabilirler.

Heykeltıraş eserinin yapılanma biçimi sanatçının isteklerine ve onun malzeme seçiminde bağlı olarak farklar gösterebilir. Modelaj sürecinde kil kullanmış olursak katmak ile eksiltmek yapılmaktadır, ağaç ile taşla çalışırken yontmak ve eksiltmek, metal ve bronzla ise döküm veya kombinasyon kullanılmaktadır, ki birbiriyle birleşen ve lehimlenen türlü şekillerin eklenmesi yoluyla yapıtlar inşa edilmektedir. Plâstik, kâğıt ve stiropor (polisitren, yapak köpük) heykeller, birleştirmek, kıvrırmak, kesmek, delmek ve yapıştırmak yoluyla işlenmektedir.

Dimo Todorovski: **Tütün kıran kadın**,
bronz

Dimo Todorovski: **Kuyu**,
bronz

Petar Hacı Boşkov: **Şekil yazıları**,
terakot

Ana Svetieva: **Irmak I**,
boyalı terakot

ŞEKİLLENDİRME

70

RESİM ALANI

71

Goko Angelkovski: **Anne ile çocuk**, taş

Aleksandar Ivcanoveski Karadaye: **Heykel II**

Krsto Slavkovski: **Acı çekmek**, ağaç

Atık malzemelerle *asamblaj*, yani toplu heykel yapılmakta, ki onda, sanatçının fikrine göre türlü mazlemeler bir bütünlükte kombine edilmektedir.

Heykelde, malzemelerin kullanımıyla ilgili hiçbir sınırlama yoktur. Bazı sanatçılar, türlü meyveler, dallar, taşlar, kökler ve kendi şahsi seçimine göre diğer malzemeler de kombine ederek kendilerini ifade etmektedirler.

Petre Nikoloski: **Nesne XXXIII**, instalasyon

HKS savaşçıları anıtı

HATIRALAYALIM:

Klâsik heykellerin yanısıra, heykeltıraşçılıkta mekânda müdahale, asamblaj, enstalasyon (yerleştirme sanatı) vb. vardır.

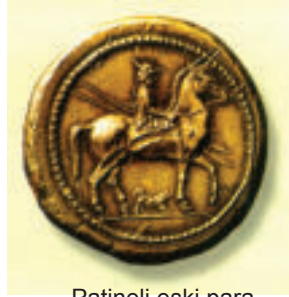
RENK

Heykeltıraşçılığın bir bölümü olarak, hacımın yanı sıra, resim unsurlarından biri de renktir. Genel anlamda heykel, sonradan boyanmış değildir, çünkü yapımında kullanılan malzemenin rengini taşımaktadır. Heykeltıraşlar genel olarak eserin korunabilmesi için sadece *patine* sürerler ve böylece onların renkliliği en az olarak değişmektedir. Bir heykeltıraş eseri, zaman geçtikçe de, hava şartlarının ve atmosferdeki maddelerin etkisi altında patine kazanır. Bu patineyle gerçekleşen değişim, sadece açık mekânda yerleştirilen eserlere aittir.

Sanatçının uyguladığı *patine* ve zamanın bir etkisi olarak patinenin yanısıra, birçok heykeltıraş kendi heykellerini boyamaktadır. Boyanın kullanımı daha tarih öncesinden vardır. Daha doğrusu *Mısır*, *Çin*, *Eski Yunan*, *Roma* gibi bazı eski uygarlıklarda boyaya rastlanır. Çağdaş heykeltıraşlıkta renk, sanatçının fikrini tamamlaması ve estetik düşüncesinin gerçekleşmesi için sıkça kullanılmaktadır.

Yılan tanrıçası,
boyalı terakot

Patineli eski para

Çin heykeli,
boyalı seramik

Prens Rahotep ve karısı Nofret,
boyalı kireç taşı, Mısır

Altın, gümüş ve ağaç eşyalar,
Mesopotamya

Hopehli sanatçı: Arhatın heykeli,
boyalı seramik

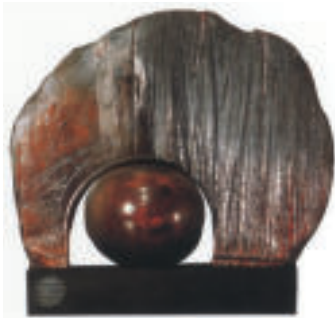
Yordan Grabuloski: Mekân izleri, çimento

Mobil

Marieta Sidovska: I am looking for a men in a mirror, kombine teknik

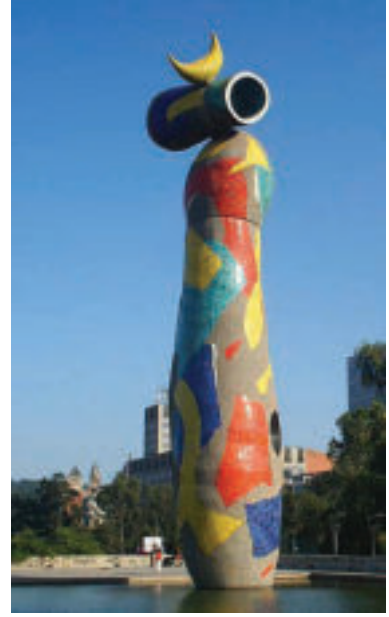
Avramçev: Numara 11, seramik

Vasil Vasilev: Dikey çağrışimli şekil XXXIII, ağaç

Pablo Picasso: Portre, kombine teknik

Joan Miro: Heykel

Öğrenci resmi

Origami

HATIRLAYALIM:

Patine; güneş, rüzgâr, kar ve yağmurun etkisi altında, yani açık mekânda bulunan heykelin yüzeyindeki boyanın değişime uğramasıdır. Patineli eser, bize, sanki geçmişten bir heykel olarak görünmekte.

Önceki sınıflarda öğrendiğimize göre, resim sanatının bir bölümü olan grafiğin, eserin işleniş tarzı, yani basım yoluyla çoğaltılması gibi, kendine has özellikleri var. Grafik olmayan diğer resim eserleri çoğaltılmadan sadece bir adet olarak işlendiklerinde orijinal sayılmaktadırlar. Grafikte ise aynı baskılar birden fazla olarak basılmakta, ancak sanatçı tarafından imzalanmış olmaları durumunda orijinalin olduğu gibi diğer adetlerin de aynı değeri vardır.

Grafik eserleri *baskı makinasıyla elle basılmaktadırlar*. Matrisin işleniş tarzına bağlı olarak birkaç türlü basım vardır: *derin, yüksek, düz, sızmalı ve kombine* baskı.

Eğer tablet üzerine, yani matrise sürülen boya, yontulmuş yüzeylerin *üst, yüksek* kısmını kapsamış olursa, sözkonusu yüksek baskıdır. Bu tür baskılar şunlardır: *karton-baskı, linol baskı, ahşap oyma ve alçı*. Eğer boya, matrisin *oyulmuş bölümüne* basılırsa, sökonusu derin baskıdır, ki, bu durumda *bakır oyma, bakır işçiliği, akvatinta ve kuru iğne* kullanılır.

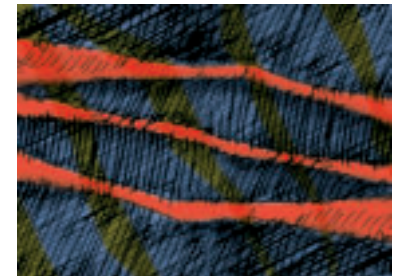
Matris, düz tablet olup mekanik ve kimyasal olarak oyulmadığı zaman, *düz baskı* kullanmış oluruz ki burada *litografi* yer alır. *Elek baskı sızmalı* baskının bir bölümüdür, çünkü, düz ipek ağ matrisi grafiğin basımı sırasında rengini sızdırmaktadır.

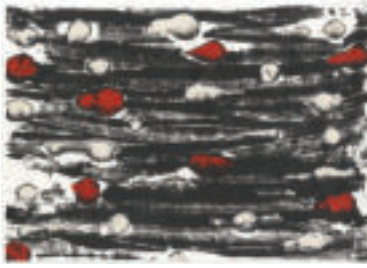

Baskı makinesi

Metal klişe oyma aletleri

Alfred Hrdmıčka: **Kompozisyon**, bakırİliya Koçovski: **Güzel ve canavar**, renkli ağaç oymaLadislav Tsvetkovski: **Bilgisayar grafiği**

Monotipi

Petar Hacı Boşkov: **Grafik I**,
litografi

Öğrenci resmi, linol baskı

Beşinci sınıfta grafik kağıdının basılma süreci ve işlemiyle ve sanatçı tarafından imzanın nasıl atıldığını ayrıntılı olarak öğrendiğimizi hatırlayacaksınız. Şüphesiz, artık grafik resim alanından resim eserleri de yapmışsınızdır.

Resim sanatçıları kendi işlerinde, klâsik baskı işlemlerinin yanısıra, sıkça diğer malzemelerle de *araştırma ve deney yapmakta* ve bilgisayar gibi yeni çağdaş teknolojileri kullanmaktadırlar.

Klişe, yani baskı matrisi üzerine sanatçılar çoğu zaman ilginç *tekstürü* olan her türlü malzemeler yapıştırılmaktadırlar. Bu malzemelere boya sürerek, baskı sırasında, oymakla, doğramakla veya belli kimyasal işlemlerle elde edilemeyen ilginç grafik damgaları elde edilmektedir. Her birimiz, yani siz de, öğretmeninizin yardımıyla, yeni deneylerle kendi üretkenliğinizi ifade etmeye deneyebilirsiniz.

Öğrenci resmi, monotipi

HATIRLAYALIM:

Derin, yüksek, düz, sızmalı ve kombine baskı vardır. Zengin tekstür elde etmek için, türlü diğer yüzeylerin klişe üzerine yapıştırılmasıyla da basım yapılabilir.

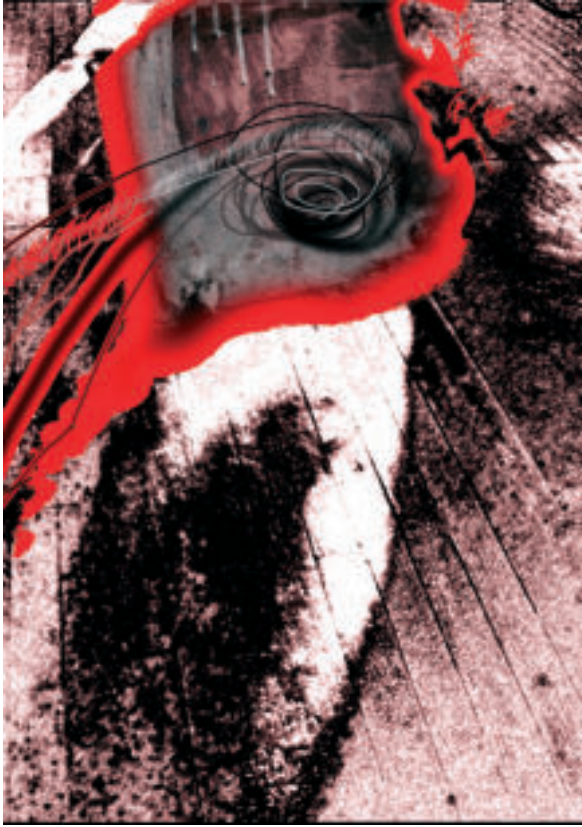
RESİM ALANI

76

Bugün, büyük sayıda sanatçı-grafikçiler çağdaş grafikler işlemek için *bilgisayarı* araç olarak kullanmaktadır. Bilgisayar programlarını kullanarak yazıcıyla (printerle) basılmış ve imzası atılmış olarak her türlü grafik çeşidi işlenebilir ve böylece özgün sanat eseri ortaya çıkarılabilir. Bilgisayar yardımıyla grafik çalışırken, sanatçı *renkleri, tonları ve şekil kombinasyonlarını* değiştirerek, aynı bir grafik fikrinin sonsuz varyantlarını gerçekleştirebilir.

Eğer grafik kağıdını evimizde yerleştirmek veya bir resim galerisinde sergilemek istersek, onu uygun şekilde donatmamız, yani çerçeve içinde koyulması gerekir.

Hans Balding:
Büyülenmiş tımarcı, bakır

Burhan Ameti: **Spirit**, dijital grafik

Pablo Picasso: **Kadın profili**, kuru iğne

RESİM ALANI

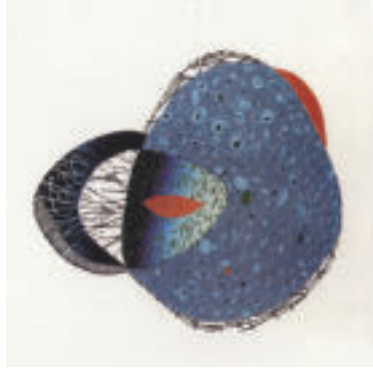

Dragutin Avramovski Gute:
Linol oyma

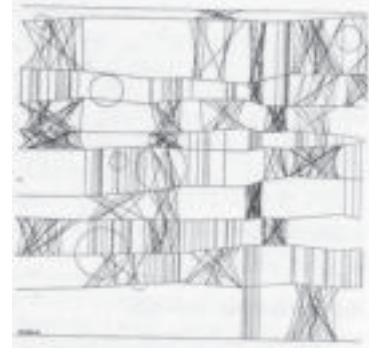
Grafik her zaman cam altında çerçevelenir, buysa sıradan veya mat-antirefleksif cam olabilir. Bir başka grafik sergilenme çeşidi, grafik kâğıtlarını iki cam arasına yerleştirerek galeride sergilemektir. Böylece, grafik kâğıtları sergiden sonra çıkarılmakta ve dosyada korunmaktadır.

Alen Kuşkureviç: **Hulahop**,
kuru iğne

Fehim Huskoviç: **Tek kişilik hücrede karşılaşma**, elek baskı

Frieder Nake:
Bilgisayar grafiği

Öğrenci resmi, karton-baskı

Pablo Picasso: **Portre**, renkli ağaç oyma

HATIRLAYALIM:

Bilgisayar, yeni grafikler işlemek için kullanılan en çağdaş bir araçtır.

TON

Grafikte, en sık rastlanan resim değeri; *çizgiler*, *ton* ve *tekstür* yoluyla ifade edilmektedir.

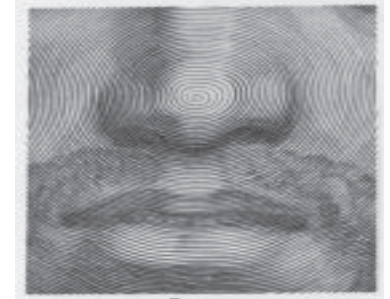
Ton, koyudan açığa doğru açık derecelendirme ve *raster* yardımıyla elde edilir. Raster, çizgilerin çapraz veya paralel kombinasyonu şeklinde çizginin, daha koyu veya daha seyrek olarak birkaç çeşitte kullanımıyla elde edilir, ki böylece açık ve koyu yüzeyler etkisi sağlanır.

Rembrandt, bakır, (açık-koyu)

Grafikte raster çeşitleri

Raster

Çizgi çeşitleri

Raster çeşitleri

HATIRLAYALIM:

Rasterin kullanımıyla grafikte her türlü tonlar elde edilmekteyiz.

Litografi taşıyla çalışma

Francisco Goya, litografi

Eduard Munch: Günah, litografi

LİTOGRAFI

Litografi düz baskı olarak bir grafik tekniğidir. İsmi yünanca olan *lithos-taş* ve *grapho-yazıyorum* kelimelerinden gelmektedir.

Matris olarak kullanılan taşın düz olması gerekir, ve özel *tebeşirle*, *litografik tuşla* veya kombine olarak çizilir. Önemli olan tebeşirin ve tuşun yağlı olmaları ve taş üzerinde yağlı izler bırakmalıdır.

Ondan sonra taşın üstüne, taşın yağlanmamış yerlerini kemiren asit sürülmekte. Ondan sonra *gumiarabika* sürülür ve böylece çizim katılaşır. Daha önce tebeşir veya tuşla yapılan çiziminin bulunduğu taşın yağlı bölümlerine oturan litografi boyası sürülmekle baskı yapılır.

Litografi, özel *litografi makinesi* ile basılmaktadır.

Tebeşir yardımıyla, sönük gri renginden koyu kara rengine kadar, geniş tonlar yelpazesi elde edilerek çizim belirgin plâstiklik kazanmaktadır.

Litografi hem *siyah-beyaz*, hem de *birçok renkte* olabilir. Birçok renkte grafik yapılırsa, her renk için özel taş işlemi kullanılmakta, tümü ise bir kâğıt sayfasında basılmaktadır.

Pablo Picasso: Baykuş, litografi

Toulouse Lautrec: Afiş, litografi

HATIRLAYALIM:

Litografi düz baskıdır. Matris kimyasal olarak işlenen taş tablettir, onun üzerine ise renk sürülmekte ve litografi makinesiyle grafik basılmaktadır.

ELEK BASKI

Elek baskı, *sızma baskılı* bir grafik tekniğidir. Onun sayesinde büyük sayıda baskı elde etmek mümkündür. Zaten elek baskı isminin kendisi de tekniğinin işlevselliğini açıklamaktadır. Koyu ağ (elek) ve uygun matris (şablon) kullanılır.

Elek baskı şu şekilde gerçekleşmektedir:

Tahta veya metal çerçevede elek (ipekten, bezden) gerilir.

Elek üzerine *foto emülsiyon* sürülür, ki onda özel bir işlemle *sızan ve sızmayan* yüzeyler belirir. Baskı elle yapılmakta, *rakel* ile eleğin yüzeyine düz olarak boya sürülür ve böylece boya geçiren yüzeyler yoluyla grafik kâğıdına aktarılmaktadır. *Ayan ve temiz çizgi ile boya*, büyük yüzeyler, raster, şekil ve renklerin katlanmasıyla mekân elde etmek, elek baskının özellikleridir. Bu teknik büyük formatlarda grafik basmak sağlayıp, özellikle de *pop-art* döneminde kullanılmıştır.

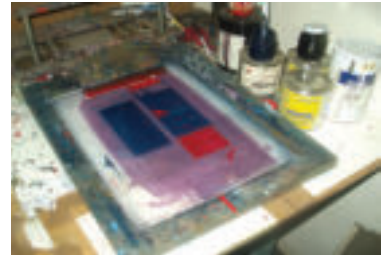
Baskı rakeli

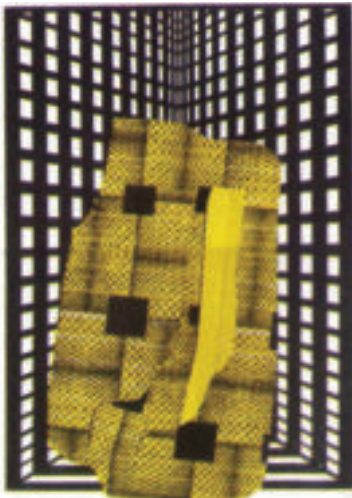
Baskı rakeli

Baskı rakeli

Baskı rakeli

Stanko Pavleski: **Görsel etkenlerin kaynağında,**
elek baskı

Petar Mazev: **Başlıksız,**
elek baskı

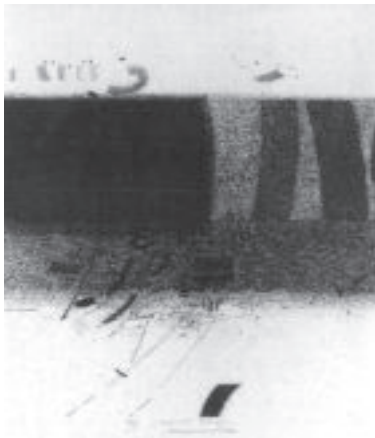
Grafik, elek baskı

Dimitar Malidanov: **Başlıksız**, elek baskı

Zoran Yakimovski: **Şekiller XX**, elek baskı

Dimçe Nikolovski: **Belde 17**, elek baskı

Risto Kalçevski: **Başlıksız**, elek baskı

Vele Taşeski: **Doğadan**, elek baskı

Dimitar Kondovski: **Gölgeler**, elek baskı

Rodolyub Anastasov: **İnsan ve mekân**, elek baskı

HATIRLAYALIM:

Elek baskı, süzme baskılı bir grafik tekniğidir. Boya, eleğin süzgecinden geçer ve bu, baskı matrisidir. Boya rakel ile sürülür.

RESİM ALANI

Tasarım ve görsel iletişim dünyada en yaygın olan spesifik bir resim alanıdır. *Tasarımcı resim sanatçıların* tasarladığı ürünlere her gün rastlayıp onları kullanmaktayız.

Eğer bugün, elli veya yüz yıl önce yapılmış bir ürüne bakıp, onu bugün üretilmiş bir örnekle kıyaslarsak, bize tuhaf ve ilginç gelebilir.

Tasarım ve görsel iletişim gelişerek hep daha modern ve daha çağdaş olmayı başarıyorlar.

Her günkü hayatımızda kullandığımız, sanayide üretilen bir nesnenin görünümünü biçimlendiren *sanayi tasarımıdır*. Eski halk sanatkarlarca üretilen nesnelere, aynı böyle, tasarım mevcuttur. Bizde, altın ve gümüş eşyalar işleyen ustalar *altıncı ve kuyumculardır*, aralarında en ünlüleri ise *filigran* ustalarıdır.

Grafik tasarımcılar, her gün, okumak için, bilgilendirilmek için veya bir olay veya bir ürünün reklamını üretmek amacıyla kullanılan basılmış malzemelerin şekillendirilmesiyle uğraşmaktadırlar. *Belli ürünlerin ambalajının* görünümünün kreasyonu, *kitap ve ders kitapları için kapak ve resimler, reklâmlar, flyer'lar (el ilânları), posterler, afişler, reklâm panoları ve türlü reklâm videoları ve video klipleri* bu bölümün birer alanıdır.

Grafik tasarımda, sanatçılar türlü resim efektleri ve süslemeler kullanarak çekici estetik görünüm vermeye çalışmaktadırlar. Onlar çeşitli şekillerde harf ve süsler kullanmaktadır. Geçmişte metinler *inisiyallerle, vinyetlerle, arabesklerle, rozetlerle ve logolarla* süslenirdi.

Grafik tasarımında en çok fotoğraf ve bilgisayarın kullanımı yardımıyla çalışılmaktadır. Bilgisayarın kullanılmadığı grafik tasarımı artık bulunamaz, çünkü o, bu işin temel aracı hâlini aldı.

Filigran

Filigran

Filigranlı toka

Filigranlı toka

Filigran

Filigran

Oyma

Kostimograflar kıyafetlerin görünümünü tasarlayan resim sanatçıları, *desenerler* ise elbise kumaşının desenini tasarlayan sanatçılardır. Tarihin gelişimine bakılırsa, kıyafet (kostüm) her zaman belirli uluslar, zamanlar ve meslekler için karakteristik özellikler taşır. Kostüm, kademeli olarak, en eski zamanlardan bugüne, yani çağdaş giyime kadar, değişimlere uğramıştır.

Tiyatro ve film gösterileri için, olayın geliştiği zamana göre, ve de sahnede oynayan kişilerin karakterlerine bağlı olarak, özel kostümler tasarlanmaktadır. Buna *sahne kostümü* denir.

Filigran

Filigran

Filigran

HATIRLAYALIM:

Tasarımcılar, belirli ürünlerin görünümünü şekillendiren sanatçılardır. Bu alanda, sanayi ve grafik tasarım vardır. Kostimograflar ile desenciler, kıyafetlerin şeklini ve desenini tasarlamaktadırlar.

RESİM ALANI

ESKİ ZANAATLAR

Makedonya'da, elle ve büyük titizlikle işlenen süs eşyaları ve takılar biçimlendiren eski zanaatlar mevcuttur. Eskisi gibi, bugün de, *filigran* adını taşıyan altın ve gümüş süsler işleyen eski altıncılar ve kuyumcular ün kazanmışlardır.

Ünlü Makedonya filigranları

Ünlü Makedonya filigranları

Eski daktilo

1919'dan bebek arabası

Televizyon

Gramofon

HATIRLAYALIM:

Makedonya'da, eski zanaatçılar olarak, altıncı ve kuyumcu ustaları meşhurdur. Filigran ve eski halk giysileri süsleri dünyaca tanınmıştır.

SANAYİ (ENDÜSTRİ) TASARIMI

Her günkü hayatta kullanılan nesnelerin şekillenmesine sanayi tasarımı denir. Zamanla yeni görünüm kazanarak daha güzel ve daha çağdaş tasarımlara doğru değişimler yaşamıştır. Geçmişte tasarlanan nesnelere bir bakın. O zamanlarda nasıl bir görüntüye sahipmişler, bugün ise nasıl görünmektedirler.

Lâmba

Sandalye

Banyo

Sandalye

Sandalyeler

Otomobil

HATIRLAYALIM:

Sanayi tasarımı, insan tarafından kullanılan ürünler tasarlamaktır.

RESİM ALANI

KOSTİMOGRAFI

Kıyafetlerimizin görüntüsü *moda tasarımcıları* denilen sanatçıların tasarımlarına bağlıdır. Film ve tiyatroya yönelik kostüm üretimi, elbise tasarımcılığında özel bir alandır. Bu tasarımcılara *kostimograf* denir. Kostimograf, kostümün tarihi gelişimini bilmekteler ve buna göre her film veya tiyatro temsili için, özel olarak, olayların hangi zamanda olageldiğine bağlı olarak, elbise dikmektedir.

Tarihsel kostüm – Avrupa

Tarihsel kostüm – Fransa

Tarihsel kostüm – Mısır

Tarihsel kostüm – Yunanistan

Tarihsel kostüm – Bizans

HATIRLAYALIM:

Moda tasarımcıları yeni ve çağdaş kıyafet tasarlamakla uğraşan sanatçılardır.

GRAFİK TASARIM

Tasarlanan ve sonra basımevinde basılan her şey grafik tasarımıdır. Bu sanatçılara *grafik tasarımcılar* denir. Onlar, hergün kullanılan ürünlerin ambalajını, gazetelerin, dergilerin, kitapların, afişlerin, reklâmların ve resimlerin görünümünü tasarlamaktadırlar.

Sanayi tasarımı

Sanayi tasarımı

Sanayi tasarımı

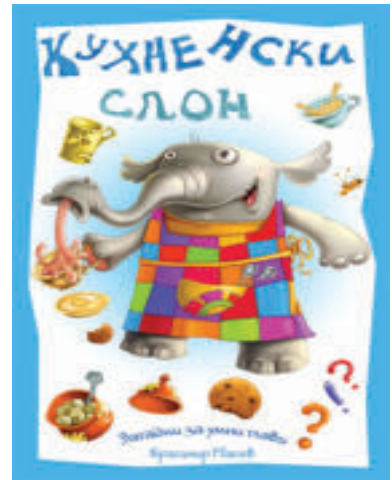
Sanayi tasarımı

Sanayi tasarımı

Sanayi tasarımı

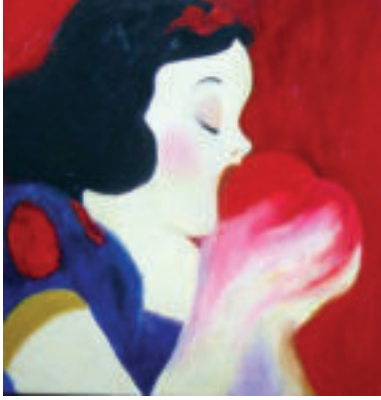

Kitap kapağı

HATIRLAYALIM:

Grafik tasarımcılar okuduğumuz veya bir şekilde bizi bilgilendiren her şeyin görünümünü tasarlayan sanatçılardır.

RESİM ALANI

İlustrasyon

İlustrasyon

İlustrasyon

İlustrasyon

Afiş

Afiş

Afiş

Logo

Logo

Logo

Logo

LOGO

Makedonya Cumhuriyeti arması

Logo

Logo

Logo

Logo

Logo

Logo

Logo

Logo

Logo

Her üretici kolay tanınmak ve fark edilmek ister ve bu amaçla *logo* denilen kendi *tescilli marka işaretini* piyasaya sunar. Müşteriler, onun ürününü satın alırken bu işaretle karşılaşır. Giyim, gıda, otomobil, kozmetik vb. alanlarda o kadar çok tanınmış ürün vardır ki, tüm bunları logolarından tanırız: McDonalds, Nike, Mercedes, Süpermen'in işareti vb. Bu işaretlere özel önem verilir ve başkalarının kullanılmaması, telif hakları yasasıyla korunur.

HATIRLAYALIM:

Logo, üreticinin görsel tescilli işaretidir. Logo yardımıyla bir ürün tanınır, değerlendirilir ve satın alınır.

RESİM SANATI

İnsan tarafından yapılan ve sanat değerleri olan her esere sanat eseri denir. Her bir eser; resim dili, yani çizgi, renk, şekil, ton, hacim vb. özellikleriyle değerlendirilir.

Bilindiği gibi estetik, bir güzellik bilimidir. Estetik kuramı yoluyla bir eser değerlendirilir. Estetik değerlendirme amacıyla, gördüklerimizin kaliteleri konusunda çeşitli konuşmalar düzenlenir. Bir sanatçı veya bizler, görsel olarak nasıl ifade edilmişiz, eseri veya resmi teknik olarak nasıl gerçekleştirmişiz, o eser bizde ne gibi duygular uyandırmaktadır, bütün bunlar incelenir. Her şeyden önemli olan, bir eserin ne kadar özgün olduğu ve diğer eserlerden farklılığıdır.

Resim öğretmeninin yardımıyla siz öğrenciler de, sohbet yoluyla, somut bir eser hakkında, yani bir çizim, resim, grafik, heykel ile görsel iletişim veya tasarımla ilgili estetik değerlendirme yapabilirsiniz. Estetik değerlendirme yoluyla, resim sorunlarını ve eserlerin özelliklerini anlamaya ve incelemeye çalışmalıyız.

ÖRNEK 1

Ordan Petlevski, anıt, çizim

Eğer bu dönemde uyum denilen resim ilkesi yolunda çalışmışsak, estetik değerlendirme yapmak için örnek olarak Ordan Petleski misalini ele alacağız. Bu çizime bakarken, onun karakteristik resim değerlerini fark etmeye çalışacağız. Soru ve yanıt yoluyla şu sonuçlara varırız:

- Bu eser, tuş-pene yardımıyla işlenmiştir ve lavi tekniğinin özelliklerini taşımakta olan bir çizimdir.
- Sanatçı kendini, birçok çeşitli çizgileri türlü kombinasyonlarda kullanarak ifade etmiş ve böylece türlü zengin tekstür temsil etmiş bulunmaktadır.
- Çizimde çizgiler ve şekiller birbirine benzemektedir ve böylece eserde uyuma ulaşılmıştır.
- Çizimin isabetli, ayan ve temiz olarak işlendiğini fark etmekteyiz.
- Çizimi incelerken, bireysel olarak hayalimizde bir şeyler çağrıştıran türlü şekiller bulabiliriz.

Ordan Petlevski: **Anıt**, çizim

ÖRNEK 2

Vasiliy Kandinskiy, Birkaç çember, tuval üzerine yağlıboya

Resim dersinde, diğer eserlerin yanısıra, bakmak ve estetik değerlendirme yapmak için Vasiliy Kandinskiy'nin eseri de incelenmiş olacak. Resime bakarken eserin ne gibi özellikler taşıdığını anlamaya çalışacağız.

- Vardığımız ilk sonuç, bunun bir resim olduğu ve yağlıboya tekniğinde işlenmiş olduğudur.

- İlk izlenime göre, açık-koyu renklerin ve şekil büyüklüklerinin kontrastı göze çarpmaktadır. Beyaz çemberler kontrastlı olarak karanlık arka plândan ayrılmakta, böylece yakın ve uzaklık duygusu çağrıştırılmakta, yani mekân illüzyonunu vermektedirler. Daha küçük çemberlerin renkleri açıktır ve daha büyük olanlarından daha uzakta görünmektedirler. Renkli çemberler, renklerine bağlı olarak, birileri daha yakın, diğerleri ise daha uzak görünmektedir. Kapaklamakla gösterilmiş çemberler de, bize, mekân illüzyonu vermektedir.

- Benzer şekiller, aynı zamanda, bize, resmin bütünlüğü içinde uyumlu olarak görünmektedirler.

- Resmin bütünlüğünü seyrederken, her birimiz, kendi hayal gücümüze göre, kompozisyonun tümünün resimsever için taşıdığı anlamlardan ve ona çağrıştırdıkları şeylerden oluşan belli fikirlere varabilir.

Vasiliy Kandinskiy: **Birkaç çember**, tuval üzerine yağlıboya

ÖRNEK 3

Pablo Picasso: Portre, renkli ağaç (tahta) oyma

Pablo Picasso'nun grafiğine bakarak şu değerleri fark edeceğiz:

- Bu grafik ağaç oyma olarak işlenmiş, ki bunu, renkler arasındaki sert sınırlardan ve baskı klişesinin matrisinin oyulmasında kullanılan oyma kaleminin bıraktığı spesifik izlerinden anlamaktayız.

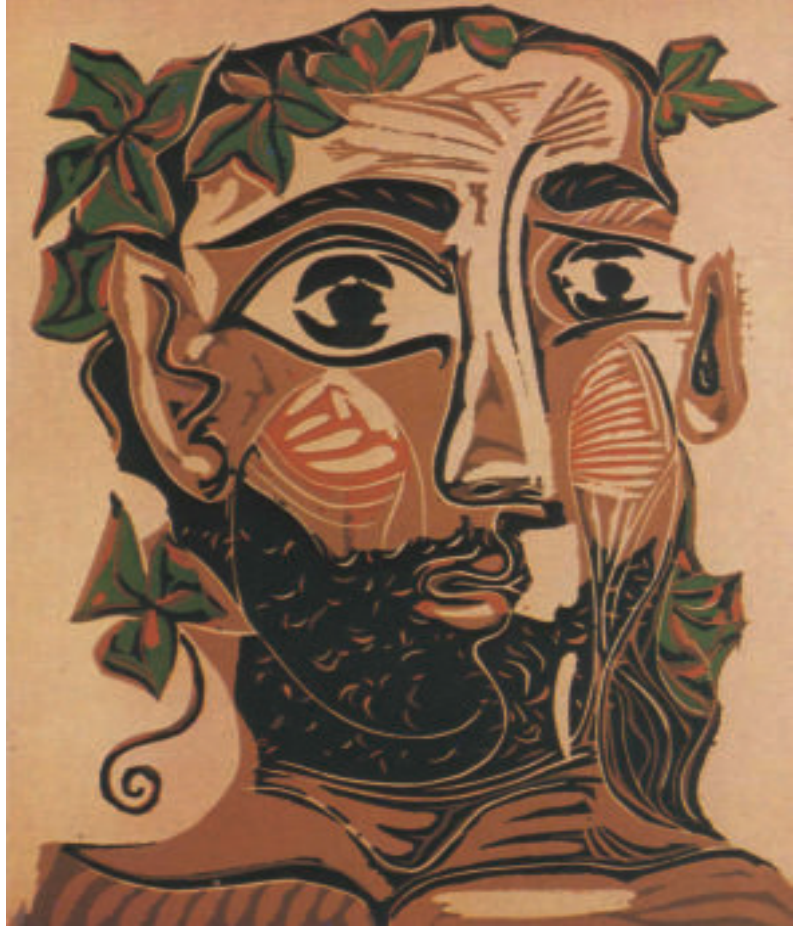
- Grafik birkaç renkte olup sanatçının her renk için özel ağaçtan yapılan ayrı matrisler hazırladığı sonucuna ulaşmaktayız.

- Grafikteki biçimler ayan ve açık şekilde birbirinden ayrılmış bulunmakta, portrenin tümü ise açık arka plân üzerine yerleştirilerek izleyicinin gözünde belirgin bir şekilde ayrılmaktadır.

- Çizgiler ve şekiller hareketli ve dinamik görünümündedir.

- Renkler benzer ve uyumlu olup, siyah boya kişinin özelliklerini vurgulamak için kullanılmıştır.

- Esere bakarak, Pablo Picasso'nun ifade şeklinin özgün tarzını fark etmekteyiz.

Pablo Picasso: **Portre**, renkli ağaç oyma

ÖRNEK 4

ÖRNEK 4

Dimo Todorovski, Kuyu, bronz

Sanatçı Dimo Todorovski'nin heykellerini incelemeye çalışırsak, şunları fark edebiliriz:

- Bu eser bir heykeldir ve tam plâstik olarak işlenmiştir, çünkü ona her taraftan bakabiliriz.
- Bronzda dökülmüş ve siyah boyayla patine edilmiştir.
- Sanatçı türlü büyüklük ve şekiller kullanarak, heykelin birleşik hacımlı olduğunun sonucuna vardırmaktadır. Hacım, genelde, benzer yuvarlak şekillerden oluşarak eserin tümü uyumlu görünmektedir.
- Heykel gerçekçidir. Motif yoluyla insanların trajedisini ve acılarını, yani sanatçının bu heykel yoluyla bize bildirmek istediklerini hissedebiliriz.

Dimo Todorovski: **Kuyu**, bronz

ÖRNEK 5

Makedonya Cumhuriyeti arması

Logo bir ürünün resmi işaretidir, MC arması ise devletin simgesini temsil etmektedir. Bayrak da kolay tanınan bir işaret ve bir devletin simgesidir.

MC armasını yapan sanatçı, onun içinde fazla unsur kullanarak, ülkenin özelliklerini göstermeye çalışmıştır. Armayla ilgili şu sonuçlara varabiliriz:

- Makedonya; dağlar, göller, ovalarla zengin ve güneşli bir ülkedir.
- Makedonya verimli bir ülke olup, genellikle tarım ürünleriyle tanınır. Bu özellikler arasından ormanlar, buğday ve afyon üretimi armada vurgulanmıştır.
- Yer alan semboller devletin armasında sade bir biçimde olduğu gibi, stilize edilerek de temsil edilmiştir ve bu dünyada tüm şehir ve devletlerin armalarının özelliğidir.

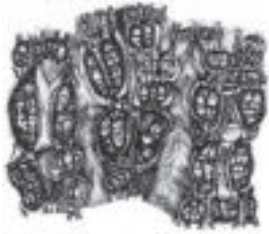
Makedonya Cumhuriyeti arması

RESİM SANATI ESERLERİ GALERİSİ

96

Gösterilen resim sanatı örnekleri, bireysel estetik değerlendirme yapmak amacıyla sunulmuştur.

ÇİZİMLER

Orhan Petleski

Tanas Lulovski

Vasko Taşkovski

Leonardo da Vinci

Vincent van Gogh

Pablo Picasso

Hans Hartung

Raul Difi

Henry Matisse

David Hockney

Toulouse Lautrec

Peter Bruegel

Andrea Mantegna

Kuang Kai

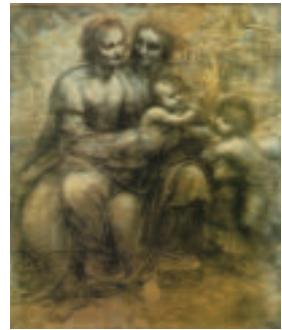
Albrecht Dürer

Edgar Degas

Rembrandt

Leonardo da Vinci

RESİM SANATI ESERLERİ GALERİSİ

10

97

RESİMLER

Sveto Manev

Tomo Şiyak

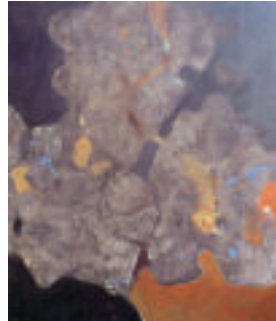
Yovan Çumkovski

Dimitar Manev

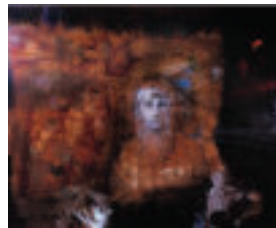
Vladimir Gorgievski

Risto Kalcevski

Blagoya Nikolovski

Rubens Korubin

Vangel Kocoman

Vangel Naumovski

Yer mozaïği, Heraklea

Dimitar Kondovski

Duşan Perçinkov

Miroslav Masin

Ana Temkova

Tanya Balak

Mikitsa Truykanoviç

Lazar Liçenoski

Petar Mazev

Vasko Taşkovski

Nikola Martinovski

RESİM SANATI ESERLERİ GALERİSİ

Dimitar Pandilov

İliya Koçovski

Reşat Ameti

Tanas Lulovski

Simon Şemov

Konstantin Kalaçev

Vincent van Gogh

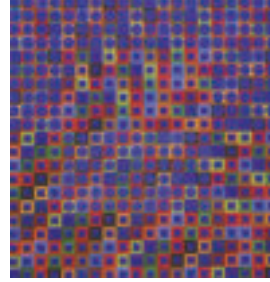
Japon sanatçı

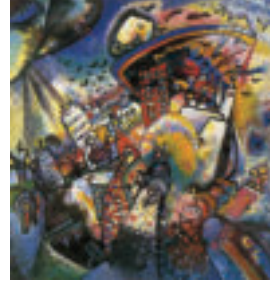
Marc Shagal

Andy Warhol

Victor Vasarely

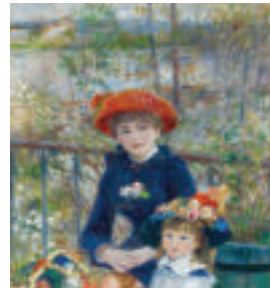
Vasiliy Kandinskiy

Piet Mondrian

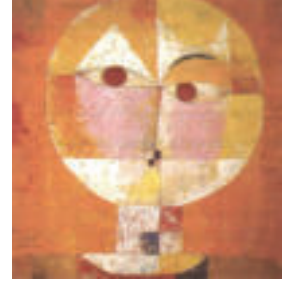
Salvador Dali

Auguste Renoir

Kristo

Paul Klee

Pablo Picasso

Joan Miro

Henry Matisse

Mısır freski

Eugene Delacroix

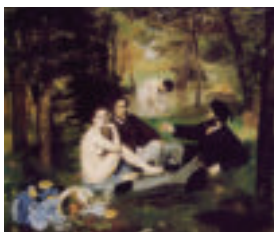
Paul Gauguin

Edgar Degas

Gustav Kurbe

Claude Monet

HEYKELLER

Petar Hacıboşkov

Stefan Manevski

Jarko Bašeski

İsmet Ramiçević

Tomo Şiyak

Stanko Pavleski

Petre Nikoloski

Tome Serafimovski

Gligor Stefanov

Bedi İbrahim

Dimo Todorovski

Dragan Popovski-Dada

Yordan Grabulovski

RESİM SANATI ESERLERİ GALERİSİ

100

Vasil Vasilev

Marchel Duchamp

Çin

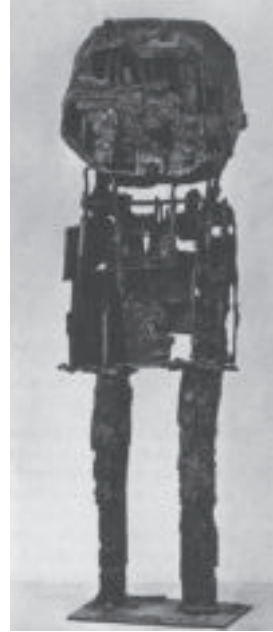
Pablo Picasso

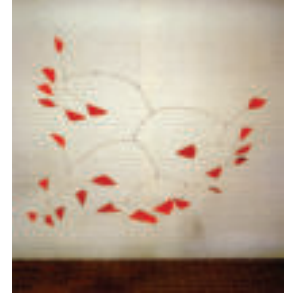
Michelangelo

Konstantin Brankusi

Eduardo Palozzi

Alexander Calder

Duşan Camonya

Hindistan

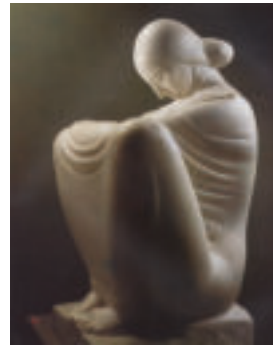
Branko Veliçkovski

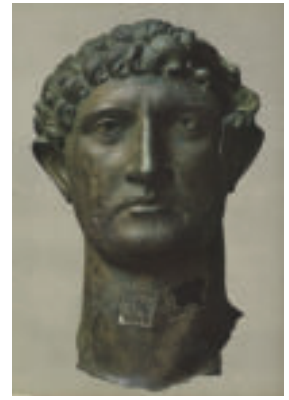
Henry Moore

Umberto Boccioni

İvan Meştroviç

Roma

Franyo Krşiniç

Roma

Krsto Slavkovski

Roma

GRAFİKLER

Simon Şemov

Risto Kalçevski

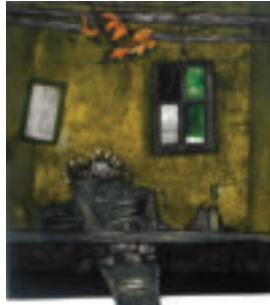
Dimitar Malidanov

Dimçe Nikolov

Dragutin Avramovski

Burhan Ameti

Andy Warholi

Fracisco Goya

Pablo Picasso

Eduard Munch

Rembrandt

Albrecht Dürer

Toulouse Lautrec

heykel.

Monografi – bir sanatçının hayatını ve eserlerini ayrıntılı olarak gösteren kitap.

Monokromi – sadece bir renkle işlenmiş sanat eseri.

Mozaik – türlü renkte küçük cam, taş vb. parçalarını bir araya getirmekle işlenen sanat eseri.

N

Natüralizm – sanatın olayları ve nesnelere daha gerçek ve daha real gösterme eğilimi.

P

Palet – ressamın boyaları resime sürmeden önce karıştırmak için kullandığı yüzey .

Panorama – doğayı geniş ve uzun ufuklarla göstermek.

Peyzaj – doğanın tasvir edildiği resim, manzara.

Profil – yandan bakılan bir figür veya nesnenin görüntüsü.

R

Reprodüktif grafik – kopya veya elle basımı yapılmayan eserler, ki ofset-sanayi basımı kullanılmaktadır.

Resim sanatı – mimari, resim, heykeltıraş ile grafiğin müşterek ismi, insanın sanat gücüyle ürettiği eserler.

Resim şovalyesi –

ressamcılıkta tuvali taşıyan, sanatçının çalışırken üzerinde resmi yerleştirdiği ayaklıklar.

S

Sanat tarihi – sanat akımlarının ortaya çıkışı ile gelişimini, onların değerini ve tarihi önemini kapsayan bir bilim.

Sanayi tasarım – sanayide üretilen ve her günkü hayatta kullanılan nesnelere görsel şekillenmesi.

Signatür – resim, grafik veya heykel sanatçısının elle atılmış imzası.

Soyut sanat – çağdaş sanatta bir akım, gerçek dünyayı tasvir etmeyi terkeden ve serbest şekillerle çalışmakta olan sanatçıların eserleri.

Stilizasyon – basitleştirmek, doğadaki şekilleri basit ve temel biçimlere indirgeme.

Süs – geometrik, bitkisel veya hayvan motifli stilize edilmiş şekiller, ki bunlarla tekrarlanabilen veya değişime uğrayabilen türlü yüzeyler süslenmektedir.

T

Tapiseri – tekstil malzemeden üretilen sanat eserine verilen genel isim.

Tasarım – sanayi üretiminde ürünlerin şekillendirilmesi için kullanılan çizim.

Tasarımcı – sanatçı,

sanayi ürteiminde nesnelere veya yüzeylerin estetik biçimlendirilmesinde uzman kişi.

Tatbiki sanat – kullanım amaçlı nesnelere sanatsal olarak şekillendirilmesine verilen ad.

Terrakotta – pişirmekle katılaşmış kilden yapılmış ürünlere verilen genel isim.

Triptih – üç bölümden müteşekkil resim eseri.

V

Valör – tonun Fransızca karşılığı.

Vinyet – bir metnin süslenmesi için kullanılan küçük çizim veya resim.

Vitray – çeşitli renklerde işlenmiş veya süslenmiş pencere veya cam yüzeyi.

Sevgili öğrenci,

Bu testlere geldiğinde, bu ders kitabındaki içeriklerin büyük bölümüyle artık tanışmış olmuştundur. Bugüne kadar herhalde birçok bilmediğin şeyi öğrenmiş olmalısın, bazıları ise önceden bildiğin şeylerdir.

Bu testler sadece senin bilgilerini yoklamak içindir. Testin bazı bölümleri sorulara cevap biçimindedir, bazılarını ise çizmekle çözmek gerekir. Umut ederiz ki testler zor değildir ve kendini fazla yormadan onları çözmüş olacaksın.

Testleri, resim öğretmeninizin karar vereceği zaman diliminde, birincisini ilk yarıyılın sonlarına doğru, ikincisini de ikinci yarıyılın sonlarında doldurursun.

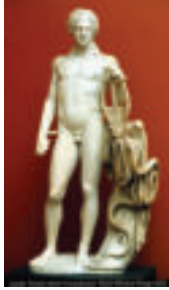
Her sorunun yanıtları resim öğretmeninin belirleyeceği puanlarla notlandırılacak.

Testler öyle hazırlanmıştır ki, kitaptan ayrılabilir ve notlandırmak için öğretmene verilebilir.

Testleri başarıyla çözmeni, iyi notlar almanı ve çalışırken zevk duymanı temenni ediyorum.

ADI VE SOYADI _____
SINIF _____
OKUL _____
TARİH _____

1. Bu iki heykelden hangisi daha çok hoşuna gidiyor?

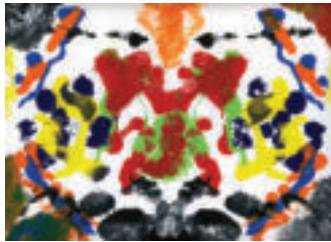

2. Resim unsurlarını say:

3. İkincil olan renkleri çevrele.

☐ kırmızı	☐ mavi
☐ mor	☐ yeşil
☐ sarı	☐ turuncu

4. Bu denge nasıldır?

5. Bu şekillerden hangisi üç boyutludur?

6. Bu şekil nasıldır?

7. Renklerin çeşidini söyle?

TEST 1

106

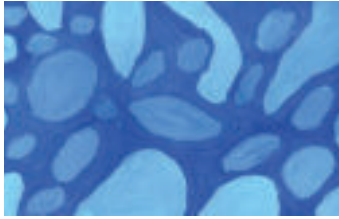
8. Bu kontrast nasıldır?

9. Hangi çizgilerin uyumlu, hangilerin kontrastlı olduğunu söyle?

10. Bu eserde birlik nasıl elde edilmiştir?

11. Bu eserde uyum nasıl elde edilmiştir?

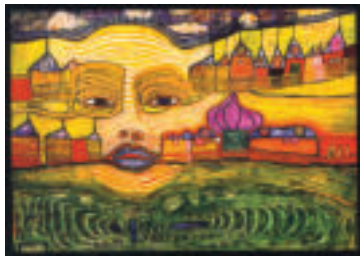
12. Mekânın bu şekilde gösterimine ne denir?

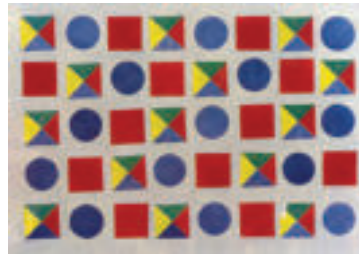
13. Mekân illüzyonu nasıl elde edilmiştir?

14. Bu eserde hangi yön ön plânda?

15. Bu ritim nasıldır?

ADI VE SOYADI _____
SINIF _____
OKUL _____
TARİH _____

1. Sanata ve sanatçılara adanmış yayınları izliyor musun?

evet

hayır

2. Beğendiğin iki ressamın adı ve soyadlarını söyle?

3. Hoşuna giden resim eserlerini say?

- _____
- _____
- _____

4. Seni etkileyen birkaç reklâm say?

- _____
- _____
- _____

5. Grafik tasarımında üç örnek say?

- _____
- _____
- _____

6. Makedonya'dan iki sanatçının ad ve soyadlarını söyle?

- _____
- _____

7. Bu eser hangi resim alanındandır?

8. Bu eser hangi resim alanındandır?

TEST 2

108

9. Bu resim hangi resim alanındandır?

10. Bu esere ne denir?

11. Bu eserin sanatçısını tanıyabilir misin?

12. Bu eserde hangi motif temsil edilmiştir?

13. Bu eser hangi resim alanındandır?

14. Bu çizimin ne zaman yapıldığını biliyor musun?

15. Bu eser hangi resim alanındandır?

16. Bu eserin hangi ülkeden olduğunu bilir misin?

